

รายงานการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของ
นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1

Development of Visual Arts Activities To Strengthen the Dimensional
Capabilities Grade Students at One in the Office of Elementary
Phetchabun region 1.

อลิสณา อนันตะอาด
สาขาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2561

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของ
นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่1โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1

Development of Visual Arts Activities To Strengthen the Dimensional
Capabilities Grade Students at One in the Office of Elementary
Phetchabun region 1.

อติสณา อนันตะอาด สาขาศิลปกรรม
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ทุนอุดหนุนโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยพิจารณาความเห็นชอบจาก
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ งบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ

(ก)

ชื่องานวิจัย การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่1โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1

Development of Visual arts activities To strengthen the Dimensional capabilities grade students at one in the Office of Elementary Phetchabun region 1

ผู้วิจัย อลิสนา อนันตะอาด

สาขาวิชา ศิลปกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน30คน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์จำนวน5ชุด ใช้เวลาในการให้ทำชุดกิจกรรม2ชั่วโมง สัปดาห์ละ1 ครั้ง ใช้เวลา 5 สัปดาห์ รวมเวลาที่ใช้ในการสอน 10 ชั่วโมง (2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์หาค่าคุณภาพโดยการหาค่า IOC แล้วจึงนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง (3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t

ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเพิ่มความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 พบว่าชุดกิจกรรมทัศนศิลป์มีประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 80/80

(2) ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์มีความสามารถด้านมิติสัมพันธ์มากขึ้นมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์; ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

Abstract

This research aims to 1) develop a visual arts series. Strengthen the ability of the dimension. Of students 2) To compare scores before and after class. With a series of visual arts to enhance the ability to dimension. The sample was selected from the population by means of a specific random sampling method. There were 30 samples. The instruments used in this research were (1) 5 sets of visual arts Take time to do 2 hour activities. 1 week, 5 weeks, total teaching time of 10 hours. (2) Dimensional dimension test, through expert analysis of quality by IOC, then applied to the group. a sample (3) Analyze data using percentage mean. Standard Deviation And t tests

The research findings were (1) the efficiency of visual arts series to enhance the dimensionality of primary school students Schools in Phetchabun Primary Education Office Area 1 It was found that visual arts activities were effective in 80/80 learning activities. (2) The results of the comparison of the students' dimension ability after using the visual arts series showed that the students who received the visual arts exhibited more dimensional ability at the statistical significance of .05.

Keywords: visual arts; Dimensional capabilities

(ค)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยคำแนะนำจากบุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และความร่วมมือช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ที่สละเวลาให้คำแนะนำคำปรึกษารวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณครูและผู้บริหารโรงเรียนดงขุยที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ให้คำปรึกษาให้แก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณ มา ณ ที่นี้ด้วย

อลิสณา อนันตะอาด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(ข)
กิตติกรรมประกาศ	(ค)
สารบัญเรื่อง	(ง)
 บทที่1 บทนำ	 1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
วิธีการดำเนินการวิจัย	3
ขอบเขตการศึกษา	3
ตัวแปรในการวิจัย	4
กรอบการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย	5
 บทที่2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	 6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านมิติสัมพันธ์	6
ความสำคัญของความสามารถด้านมิติสัมพันธ์	8
ทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถด้านมิติสัมพันธ์	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านมิติสัมพันธ์	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์	12
ความสำคัญของการเรียนการสอนทัศนศิลป์	14
องค์ประกอบของทัศนศิลป์	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์	16
การจัดกิจกรรมทัศนศิลป์	19
 บทที่3 วิธีดำเนินการวิจัย	 22

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	27
บทที่4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
บทที่5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	45
สรุปผลการวิจัย	47
อภิปรายผล	47
ข้อเสนอแนะ	49
บรรณานุกรม	50
ภาคผนวก	48
ภาคผนวก ก	52
ภาคผนวก ข	67
ประวัติผู้วิจัย	75

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 .แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์	26
2. สรุปผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เพื่อเพิ่มทักษะด้านการเขียนของนักเรียนปทุมวัย	32
3. คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรมและหลังการใช้กิจกรรม	33
4. แสดงการหาค่า t และนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบ เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน นักเรียนปทุมวัย จำนวน 30 คน	35
5. แสดงผลคะแนนภาคปฏิบัติของนักเรียนชั้นปทุมวัย จำนวน 30 คน จากการใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ 6 ชุด กิจกรรม	36
6. แสดงคะแนนการทดสอบก่อนเรียนของนักเรียน 30 คน กับกิจกรรม 6 กิจกรรม มีข้อทดสอบกิจกรรมละ 5 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 5 คะแนน	38
7. แสดงผลคะแนนการทดสอบหลังเรียนของนักเรียน 30 คน กับกิจกรรม 6 กิจกรรม มีข้อทดสอบกิจกรรมละ 5 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 5 คะแนน	40

บทที่1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ มีกระบวนการ วิธีการที่หลากหลาย ครูผู้สอนจะคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ในการเรียนรู้จึงใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลายเน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นส่วนให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้สอดคล้องกับชีวิตและนำกระบวนการเรียนรู้ เช่น การเรียนการอ่าน การคิดคำนวณ ทำให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะและนำกระบวนการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จัดกระบวนการเรียนรู้ในแนวบูรณาการโดยนำกระบวนการเรียนรู้และเนื้อหา กลุ่มสาระเดียวกันมาบูรณาการเชื่อมโยงจัดหน่วยการเรียนรู้แยกสอนตามรายวิชา การจัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับมุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้น จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 นั้นถือเป็นรากฐานที่สำคัญในการเริ่มต้นเรียนในระดับประถมศึกษา ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลายและสามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้จริงตามความสามารถของตัวผู้เรียน จึงต้องอาศัยการจัดกิจกรรมการสอนและมีการออกแบบชุดกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการวัดทักษะความรู้ของผู้เรียน

ในปัจจุบันจะพบปัญหาเรื่องของการเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ของเด็กเนื่องจากขาดทักษะในการพัฒนาทักษะด้านมิติสัมพันธ์จากการเรียนรู้ และมีสิ่งเร้าภายนอกมากขึ้น เด็กมีปัญหาติดโทรศัพท์ ติดเกม เล่นโทรศัพท์ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาเรื่องของการขาดสมาธิ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เป็องค์ประกอบขั้นพื้นฐานสู่การสร้างองค์ความรู้จากการเรียน และขาดการสนใจสิ่งรอบตัวซึ่งมีผลต่อการพัฒนาด้านมิติสัมพันธ์ดังที่กล่าวมาจึงเล็งเห็นว่าผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่1 จำเป็นต้องมีการเรียนรู้ที่เกิดการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันซึ่งเป็นวัยที่เด็กสามารถจดจำและเรียนรู้สิ่งต่างๆได้อย่างรวดเร็ว ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตมิติสัมพันธ์ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์เป็นความสามารถด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยซึ่งมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้ในด้านอื่นๆ ซึ่งความสามารถด้านมิติสัมพันธ์นี้สามารถพัฒนาได้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสใช้วัตถุสิ่งของต่างๆอย่างชำนาญ จัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต ได้ฝึก

การมองรายละเอียดของสิ่งต่างๆ การเล่นเกมการศึกษา การเล่นบล็อก การจัดกิจกรรมที่ให้เด็กได้เปรียบเทียบ ขนาด รูปร่าง รูปทรง การฝึกในเรื่องของทิศทาง การทำกิจกรรมศิลปะทัศนศิลป์สร้างสรรค์กิจกรรมสร้างสรรค์ด้านทัศนศิลป์ที่ให้โอกาสเด็กในการถ่ายทอดความคิดและจินตนาการผ่านผลงานศิลปะต่างๆ ซึ่งสามารถพัฒนาความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ให้กับเด็กได้ เช่น การวาดภาพพระบายสี ให้เด็กได้ลองวาดภาพจากมุมมองที่ต่างกัน เด็กจะได้มีประสบการณ์การมองในทิศทางต่างๆ เช่น มองจากด้านบนลงมา มองจากด้านล่างย้อนขึ้นไป มองจากด้านหน้า ด้านหลัง ด้านข้าง เด็กจะพบว่าสิ่งที่มองนั้นแตกต่างกันไป ให้เด็กวาดภาพสิ่งที่เห็นจากมุมมองต่างๆ เด็กจะเรียนรู้ว่าแม้เป็นสิ่งที่ของชนิดเดียวกันแต่เมื่อมองต่างมุมมองจะเห็นต่างกัน ซึ่งครูอาจให้เด็กแต่ละคนวาดของสิ่งเดียวกันจากคนละทิศทาง ภาพวาดที่ออกมาก็จะต่างกันงานปั้นงานประดิษฐ์ การให้เด็กทำงานปั้น เช่น ปั้นแป้งโด ปั้นดินเหนียว ปั้นดินน้ำมัน ก็จะทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะสร้างสรรค์งานที่มีลักษณะเป็นสามมิติจากความคิดของเด็กๆ และเพลิดเพลินกับงานปั้นตามจินตนาการอย่างอิสระ ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์หมายถึงความสามารถในการรับรู้ภาพในเรื่องของการมอง ที่ใช้จินตนาการประสาทสัมผัสที่สัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัว ทำให้เกิดความคิดรวบยอด ในการแยกแยะ สี รูปร่าง รูปทรงสัญญาณ ลักษณะพื้นผิว มิติความลึก มิติความกว้าง ยาว หนา สูง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ความสามารถด้านนี้จะส่งผลให้มนุษย์เข้าใจถึงมิติต่างๆ และยังคลุมไปถึงการมองภาพทรงต่างๆ ที่เคลื่อนไหวซ้อนทับกัน หรือซ้อนอยู่ภายใน ตลอดจนถึงการแยกภาพ ประกอบภาพ รวมถึงความสามารถในการจำแนกตำแหน่งที่อยู่ เช่น บน ล่าง ซ้าย ขวา และระยะทางใกล้หรือไกลด้วย

ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ มีความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตั้งแต่วัยเด็กซึ่งในชีวิตประจำวันเด็กมีประสบการณ์ใน การมองเห็นสิ่งต่างๆ และการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ในการจำแนกวัตถุ การเข้าใจลักษณะวัตถุ ขนาด มิติ การเคลื่อนที่ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุกับวัตถุ วัตถุกับคนหรือ ตำแหน่งต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กในช่วงปฐมวัยและวัยต่อไป เป็นพื้นฐานที่สำคัญ ยิ่งในการเรียนรู้เกี่ยวกับคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ตลอดจนเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในงานศิลปะ (กรกฎ แพทย์หลักฟ้า.2550)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงจัดทำโครงการพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์นักเรียนสามารถนำความรู้ไปบูรณาการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงระบบความคิดอย่างเป็นขั้นตอน เป็นการพัฒนาศักยภาพทางการเรียนให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้นและความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ สามารถเชื่อมโยงความรู้อย่างมีอิสระพัฒนาการในการแสดงออกของเด็กในแต่ละช่วงวัยจะสะท้อนให้เห็นการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมเมื่อเด็กถูกฝึกฝนอย่างถูกต้องเมื่อโตเต็มโตเด็กจะมีความมั่นใจในการตัดสินใจแสดงออกอย่างถูกต้อง เพื่อช่วยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1ซึ่งเป็นช่วงชั้นที่ถือเป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับประถมศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปูพื้น

ฐานความรู้ให้นักเรียนในช่วงชั้นนี้เพื่อพัฒนาต่อไปในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ชุติกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้ปกครอง ตลอดจนหน่วยงานผู้เกี่ยวข้องการจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่1นำไปพัฒนารูปแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1.1 เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- 1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.3.1 สํารวจพื้นที่เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรนักเรียนชั้นปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 ,ศึกษาเอกสารข้อมูล งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3.2 ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้แก่ โรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 พร้อมสัมภาษณ์ครูผู้สอนในรายวิชาทัศนศิลป์นักเรียนชั้นปฐมวัย

1.3.3 จัดเวทีประชุมเพื่อประมวลผลเพื่อวางแผนดำเนินงานวิจัยเพื่อสร้างชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถเพื่อเพิ่มทักษะด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

1.3.4 สร้างชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ให้เกิดทักษะด้านการเขียน นำชุดกิจกรรมปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประสิทธิภาพชุดกิจกรรม

1.3.5 ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน30คน

1.3.6 นำผลการจัดกิจกรรมมาวิเคราะห์ผลการวิจัย สรุปผลและจัดทำเป็นเอกสาร เขียนรายงานการวิจัย

1. 4 ขอบเขตการศึกษา

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 คือโรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาการ ตำบลดงขุย อำเภอนนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

2.กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร จำนวน 30 คน

1.5 ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์

ตัวแปรตาม คือ ทักษะด้านมิติสัมพันธ์

1.6 สมมติฐานในการวิจัย

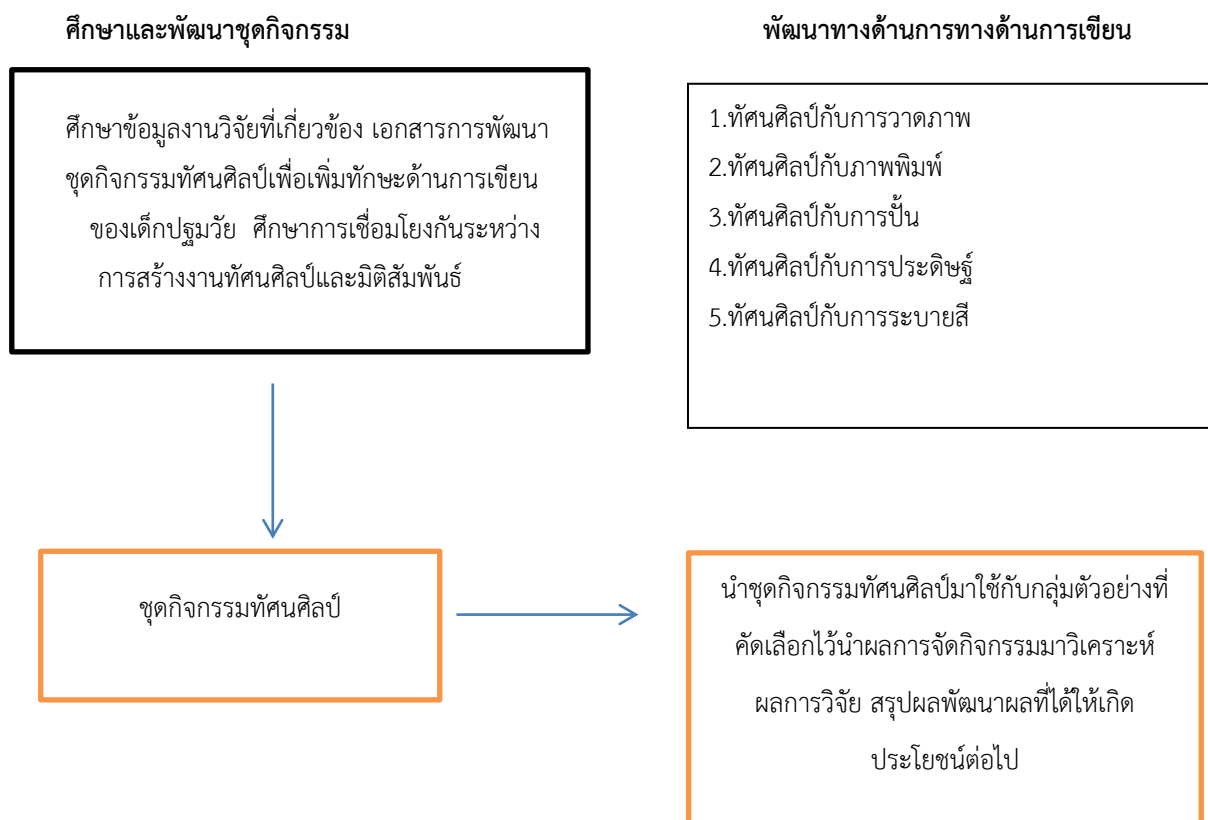
หลังจากที่เด็กได้รับชุดกิจกรรมทัศนศิลป์แล้ว เด็กจะมีความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ที่ดีวก่อนใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ มีสมมติฐานดังนี้

1.หลังเด็กได้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

2.คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ หลังที่ใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์มีค่าเฉลี่ยที่สูงวก่อนใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์

1.7 กรอบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดโครงการวิจัย ดังนี้

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

1.8.1 ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ หมายถึง กิจกรรมในรูปแบบของงานทัศนศิลป์เป็นกระบวนการถ่ายทอดผลงานทางศิลปะ การทำงานศิลปะอย่างมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ มีระบบระเบียบเป็นขั้นเป็นตอน การสร้างสรรค์งานอย่างมีประสิทธิภาพสวยงามได้แก่การวาดรูป ระบายสี การพิมพ์ภาพ การปั้น

1.8.2 ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ตำแหน่งของสิ่งต่างๆเมื่อเทียบกับตำแหน่งหรือจุดอ้างอิงจุดใดจุดหนึ่ง เช่น หากใช้ตัวเด็กเป็นหลักสิ่งที่อยู่รอบตัวเด็กก็จะมีตำแหน่ง หน้า หลัง บน ล่าง ซ้าย ขวา คนที่มีความสามารถด้านมิติสัมพันธ์จะมีความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของมิติต่างๆไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ ที่ว่าง สถานที่และเวลา สามารถมองเห็นความเชื่อมโยงของสิ่งต่างๆ และสามารถวาดมโนภาพของความเชื่อมโยงให้เกิดขึ้นในใจ รวมทั้งถ่ายทอดออกมาให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจได้

1.8.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง5-8ปี อยู่ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ในระดับประถมศึกษาปีที่1 จะมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิต กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การติดต่อสื่อสาร และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ เน้นการบูรณาการอย่างสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรม

1.9 ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1.9.1 การศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมทักษะและความคิดการเชื่อมโยงด้านมิติในชีวิตได้และความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ได้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 อันเป็นพื้นฐานสำคัญให้แก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการเลือกจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการและความสนใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 ให้ดียิ่งขึ้นอย่างเหมาะสมต่อไป

1.9.2 องค์ความรู้จากงานวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมายคือสถานศึกษาประถมศึกษาและโรงเรียนที่มีการจัดการสอนในระดับประถมศึกษาปีที่1 หน่วยงานรัฐ ประกอบด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1

1.9.3 เผยแพร่ ให้ความรู้ด้านการศึกษาที่เป็นประโยชน์ และช่วยแก้ไขปัญหาทางการศึกษา และสังคม ในท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อส่งเสริมแก้ปัญหาการเรียนรู้อัตนศิลป์ ได้ชุดการเรียนรู้ทัศนศิลป์เผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมายโดยการจัดเวทีการประชุม อบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสอนนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำมาเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

- 1.1 ความหมายความสามารถด้านมิติสัมพันธ์
- 1.2 ความสำคัญของความสามารถด้านมิติสัมพันธ์
- 1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถด้านมิติสัมพันธ์
- 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์

- 2.1 ความหมายทัศนศิลป์
- 2.2 ความสำคัญของการเรียนการสอนทัศนศิลป์
- 2.3 องค์ประกอบของทัศนศิลป์
- 2.4 การจัดกิจกรรมทัศนศิลป์
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทัศนศิลป์

1.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

1.1 ความหมายความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

(ดร. นิติธร ปิลวาสน์ ศึกษาพิเศษ) กล่าวว่า ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Ability) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ตำแหน่งของสิ่งต่างๆเมื่อเทียบกับตำแหน่งหรือจุดอ้างอิงจุดใดจุดหนึ่ง เช่น หากใช้ตัวเด็กเป็นหลักสิ่งที่อยู่รอบตัวเด็กก็จะมีตำแหน่ง หน้า หลัง บน ล่าง ซ้าย ขวา คนที่มีความสามารถด้านมิติสัมพันธ์จะมีความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของมิติต่างๆไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ ที่ว่าง สถานที่และเวลาสามารถมองเห็นความเชื่อมโยงของสิ่งต่างๆ และสามารถวาดมโนภาพของความเชื่อมโยงให้เกิดขึ้นในใจ รวมทั้งถ่ายทอดออกมาให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจได้

ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์จึงเป็นกระบวนการเชื่อมโยงของวงจรเซลล์ประสาทกับการเปลี่ยนแปลงสัญญาณเชื่อมต่อกัน ซึ่งเป็นกลไกทางสมองที่มีต่อการเรียนรู้ในทุกศาสตร์ โดยใช้กระบวนการมองเห็น การรับรู้ตำแหน่งมิติของวัตถุสิ่งของต่างๆ สามารถจินตนาการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ ที่ว่าง สถานที่และเวลาซึ่งสัมพันธ์กับพฤติกรรมและระบบประสาทในการประมวลผลในขณะทำกิจกรรมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ที่เกิดจากกลไกการทำงานของสมองทั้งสองซีกเชื่อมโยงประสานกัน ซึ่งผู้ที่มีทักษะด้านมิติสัมพันธ์มักจะเห็นภาพโดยรวมได้อย่างชัดเจน อาทิ สถาปนิกสามารถออกแบบโครงสร้างของตึกได้ในจินตนาการศิลปินเห็นภาพรวมของเด็ก ถือได้ว่ามิติสัมพันธ์เป็นกระบวนการสร้างรากฐานแห่งการเรียนรู้และนำไปเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ในแต่ละวิชาได้ดียิ่งขึ้น(ปิยะรัตน์ โพธิ์บัติ.2549)

วรวรรณ เหมชะญาติ (2536: 14) ได้ให้ความหมายของความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ไว้ว่า หมายถึงความสามารถในการคิดมโนภาพที่คาดว่าจะรับรู้ในเรื่องขนาดรูปทรงและตำแหน่งทิศทางของวัตถุในลักษณะของวัตถุใดวัตถุหนึ่งขณะที่อยู่ คงที่ ลักษณะของวัตถุสองสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันลักษณะของวัตถุใดวัตถุหนึ่งเมื่อมีการเปลี่ยนมุมมอง ลักษณะของวัตถุใดวัตถุหนึ่งเมื่อมีการเคลื่อนที่ของวัตถุนั้น

ล้วน สายยศ (2543: 22 - 23) ได้ให้ความหมายของความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ไว้ว่า หมายถึงความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการจินตนาการ คือ ขนาด และมิติต่างๆ ตลอดจน ทรวดทรงที่มีรูปทรงลักษณะแตกต่างกัน ทั้งอยู่ในระนาบเดียวกันและหลายระนาบ และยังคลุมได้ถึง การมองภาพต่างๆ ที่เคลื่อนไหวซ้อนทับกันหรือซ้อนอยู่ภายในตลอดจนถึงการแยกภาพ ประกอบภาพ รวมถึงความสามารถในการจำแนกตำแหน่งที่อยู่ เช่น บน ล่าง ซ้าย ขวา และระยะทางใกล้หรือไกล

เสาวลักษณ์สมานแก้ว(2539: 10) ได้ให้ความหมายของความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ไว้ว่า เป็นความสามารถในการมองเห็น การเข้าใจ การจำแนก การจินตนาการเกี่ยวกับมิติต่างๆ เช่นรูปร่าง ขนาด ทรวดทรง พื้นที่ ปริมาตร ความสูง – ต่ำ ใกล้- ไกล และเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของภาพต่างๆ แม้ว่าภาพนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปอยู่ในรูปแบบใหม่แล้วก็ตาม

ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์เป็นความสามารถที่มนุษย์ใช้ในการคิดจินตนาการ สร้างมโนภาพ ทำให้เกิดความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของวัตถุหรือสิ่งของต่างๆ เป็นการเปลี่ยนแปลงของรูปร่าง ลักษณะของวัตถุที่แตกต่างออกไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งที่ตั้ง ทิศทาง และเมื่อนำมาวางต่อกัน เข้าด้วยกันและเกิดเป็นรูปร่างใหม่ หรือเมื่อจับสิ่งต่างๆ แยกออกจากกันจากภาพใหญ่กลายเป็นภาพย่อย ภาพใดเป็นภาพย่อยที่ตัดแบ่งมาจากภาพใหญ่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เด็กเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการเล่น การเลือกของใช้ในการดำรงชีวิต แกรนด์และ มอร์โรว์ (Grande and Morrow,1995)

สรุปได้ว่าความสามารถด้านมิติสัมพันธ์นั้นคือความสามารถในการรับรู้การเข้าใจภาพที่ มองเห็นในระนาบเดียวกันและหลายระนาบในมุมมองต่างๆ และความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของ ภาพที่เคลื่อนไหวซับซ้อนกันหรือซ้อน อยู่ภายในภาพ การแยกภาพ และการประกอบภาพอันได้แก่ ขนาด รูปร่าง รูปทรง ตำแหน่ง ทิศทาง สีสัญญาณ พื้นผิว ปริมาตร ซึ่งเป็นความสามารถพื้นฐานในการรับรู้ของมนุษย์ตั้งแต่เรียนรู้ลำดับแรกเพื่อเป็นการเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ คือ ความสามารถในการรับรู้ตำแหน่งของสิ่งต่างๆ เมื่อเทียบกับตำแหน่งหรือจุดอ้างอิงจุดใดจุดหนึ่ง เช่นการอ้างอิงจากตัวเอง หน้า หลัง บน ล่าง ซ้าย ขวา เป็นต้น คนที่มีทักษะด้านมิติสัมพันธ์ จะมีความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ ที่ว่าง สถานที่และเวลา สามารถมองเห็นความเชื่อมโยงของสิ่งต่างๆ และสามารถวาดมโนภาพของความเชื่อมโยงให้เกิดขึ้นในใจ และถ่ายทอดออกมาให้คนอื่นรับรู้เป็นรูปธรรม

1.2 ความสำคัญของความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

นักวิชาการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ได้ให้ความสำคัญกับความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ไว้ ดังนี้

วรรณวิภา สุทธิเกียรติ (2542: 3; อ้างอิงจาก NCTM. 1989) ได้ให้ความสำคัญของความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ไว้ว่า เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่สำคัญของความสามารถของสมองของมนุษย์ เนื่องด้วยความสามารถด้านนี้เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้และความสามารถด้านอื่นๆมากมาย สภาครุคณิตศาสตร์แห่งชาติ (National council of Teachers of Mathematics: NCTM) ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้วางมาตรการการเรียนคณิตศาสตร์ในระดับโรงเรียน โดยเฉพาะการเรียนการสอนวิชาเรขาคณิต ควรเน้นให้นักเรียนมีพัฒนาความคิดด้านมิติสัมพันธ์ (spatial sense) เป็นสำคัญ

(ล้วน สายยศ, 2543) ได้ใจความสำคัญของความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ไว้ว่าความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ เป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ

(เยาวพา เดชะคุปต์, 2548) นักจิตวิทยาแห่ง มหาวิทยาลัยฮาวาร์ดทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญญาและศักยภาพของมนุษย์ การ์ดเนอร์เชื่อว่าปัญญาคือความสามารถในการแก้ปัญหาและการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและความสามารถทางชีวภาพซึ่งแต่ละคนจะแสดงออกมา ซึ่งเป็นสิ่งผสมผสานระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม การ์ดเนอร์เชื่อว่า ปัญญาหมายถึงโครงสร้างทางชีวจิตวิทยาซึ่ง จะเป็นตัวสร้างแหล่งทางความคิดของคนเราที่จะส่งผลต่อเนื้อหาแต่ละด้าน และยังมาผลมาจากองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ พันธุศาสตร์และสังคม โดยแต่ละด้านจะขึ้นกับความสามารถแต่ละแบบและแสดงออกมาในรูปแบบ ต่างๆ กัน ปัญญาดังกล่าวมี 9 ด้านประกอบด้วย ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence) ปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence) ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence) ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) ปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalistic Intelligence) ปัญญาด้านอัตถวายนิยม จิตนิยม หรือการดำรงคงอยู่ของชีวิต (Existential Intelligence) สรุปได้ว่าความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Relations) เป็นความสามารถในการมองเห็นความเชื่อมโยงของสิ่งต่างๆ และสามารถวาดมโนภาพของความเชื่อมโยงให้เกิดขึ้นภายในใจได้ พร้อมทั้งสามารถที่จะถ่ายทอดออกมาให้คนอื่นรับรู้ได้ อย่างเป็นรูปธรรม

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542) กล่าวว่าความสามารถทางมิติสัมพันธ์นี้เริ่มด้วย การที่ประสาทสัมผัสด้านการเห็นปรับภาพการรับรู้โลกรอบตัวให้แหลมคมยิ่งขึ้น ตาจะทำหน้าที่แยกแยะสีรูปร่าง พื้นผิว ความลึก มิติ และความเกี่ยวพัน เมื่อความสามารถด้านนี้เริ่มพัฒนา ความประสานสอดคล้องของตา-มือ และการควบคุม กล้ามเนื้อจะช่วยให้เราสามารถนำรูปร่างและสีที่เห็นจำลองผ่านออกทางสื่อต่างๆ ซึ่งความสามารถทางมิติสัมพันธ์นี้สามารถเสริมสร้างและพัฒนาได้โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นจินตนาการ การสร้างสรรค์ และการใช้ ความคิดอย่างอิสระ โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง

สรุปได้ว่าความสำคัญของความสามารถด้านมิติสัมพันธ์นั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาของเด็กเป็นความสามารถหนึ่งที่มีความสำคัญมากในการใช้ชีวิตประจำวันถ้าเขามีทักษะมิติสัมพันธ์ที่ดี จะช่วยให้เขาเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพที่ดี ยิ่งขึ้น” ดังนั้นความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ มีความสำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมาก เนื่องด้วยสิ่งทั้ง ปวงหรือวัตถุใดๆ มิได้มีความถาวรตลอดไป มี การเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ เป็นความสามารถด้านมิติสัมพันธ์อย่างหนึ่ง

1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์มีความสำคัญมาก ดังเห็นได้จากพัฒนา ชัซพงค์ (2550: 33)กล่าวว่า “นักจิตวิทยา ฌอง เปียเจต์ (Piaget) บอกว่า มนุษย์สามารถเรียนรู้โดยการปรับขยายจากประสบการณ์เดิมสู่สิ่งใหม่ ถ้าเขามีทักษะมิติสัมพันธ์ที่ดี จะช่วยให้เขาเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น” ดังนั้นความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ มีความสำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมาก เนื่องด้วยสิ่งทั้งปวงหรือวัตถุใดๆ มิได้มีความถาวรตลอดไป มี การเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ เป็นความสามารถด้านมิติสัมพันธ์อย่างหนึ่ง (อัญชลี รัตนชื่น. 2550: 7) และผู้ที่มีทักษะมิติสัมพันธ์ดีจะมีความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆอย่างเชื่อมโยงเรียนรู้เร็ว รู้จักคิดวางแผนและมีจินตนาการกว้างไกล สามารถจัดกลุ่มรูปแบบต่างๆ ในสมองได้ดี(อุดม เพชรสังหาร.2550: 24) ซึ่งความสามารถด้านนี้เป็นความสามารถที่จะช่วยให้มนุษย์เกิดจินตนาการและนึกเห็นภาพของส่วนประกอบต่างๆ เมื่อแยกออกจากกันได้และสามารถที่จะมองเห็นเค้าโครงหรือโครงสร้างเมื่อเอาส่วนต่างๆ มาประกอบหรือรวมเข้าด้วยกัน คนเราใช้ความสามารถด้านนี้ในการเรียนวิชาเรขาคณิต วาดเขียน และการฝีมือต่างๆ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2518: 66-72)

ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์เป็นความสามารถด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยซึ่งมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้ในด้านอื่นๆ ซึ่งความสามารถด้านมิติสัมพันธ์นี้สามารถพัฒนาได้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสใช้วัตถุสิ่งของต่างๆอย่างชำนาญ จัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต ได้ฝึกการมองรายละเอียดของสิ่งต่างๆ การเล่นเกมการศึกษา การเล่นเกมบล็อก การจัดกิจกรรมที่让孩子ได้เปรียบเทียบ ขนาด รูปร่าง รูปทรง การฝึกในเรื่องของทิศทาง การทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นต้น(อารยา ล้อมสาย. 2552)

จอห์นสัน (อัญชลี รัตนชื่น . 2550: 11-12; อ้างอิงจาก Johnston. n.d.) ได้อธิบายพัฒนาการความคิดของเด็กที่เกี่ยวกับการมองวัตถุในอีกลักษณะหนึ่งที่สอดคล้องกับแนวคิดของเพียเจต์และอินเฮลเดอร์ว่าสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับพื้นฐาน (Functional System) อายุประมาณ 1.3 - 2.6 ปี เป็นระดับความคิดที่เด็กสำรวจคุณสมบัติของวัตถุแต่ละประเภทและเริ่มที่จะจัดประเภทของวัตถุนั้นๆ ตามการใช้โดยเด็กเริ่มเข้าใจถึงรูปร่างและขนาดวัตถุว่ามีความสัมพันธ์กับการที่ตนใช้วัตถุนั้นในชีวิตประจำวันจึงทำให้เด็กเข้าใจถึงการเกี่ยวโยงกันระหว่างวัตถุ ในแง่ของสิ่งที่พบเห็นประจำวันและ แ่งของตำแหน่งเช่น ลูกกอล์ฟในเหยือก ชามบนโต๊ะ ดังนั้นประสบการณ์ในการมองจึงทำให้เกิดการคาดคะเนเป้าหมายของการมองนั้น เด็กที่มีความสามารถในระดับนี้จึง

สามารถที่จะให้เหตุผลและ ตัดสินตำแหน่งของวัตถุใดวัตถุหนึ่ง โดยอาศัยอีกวัตถุหนึ่งเป็นเกณฑ์ แม้ว่าโดยมาก เด็กจะคิดถึงตำแหน่งของวัตถุในแง่ของการใช้วัตถุนั้น แต่ประสบการณ์ทางสายตาจะทำให้เด็ก ได้คาดคะเนเป้า สายตา “การมองวัตถุ”ซึ่งเด็กพิจารณาเรื่องคุณสมบัติของวัตถุเป็นสำคัญ จะทำให้เด็กค่อยๆ เข้าใจเส้น นำสายตา (Line -of - sight) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการคาดคะเนเส้นนำสายตา และเป้าสายตาเป็นพื้นฐานที่ จำเป็นในระบบมิติสัมพันธ์ ซึ่งต้องพิจารณาเส้นนำสายตาหลายๆ ซึ่งในระบบนี้ประสบการณ์ของเด็กกับ คุณสมบัติ รูปทรง ขนาดของวัตถุ ทำให้เด็กรู้จักส่วนต่างๆ ของวัตถุซึ่งจะทำให้เด็กสามารถเข้าใจเรื่องสิ่งที่อยู่ ใกล้เคียงกันได้ ซึ่งอยู่ในระบบที่เด็กจะเรียนรู้ ต่อไป

2. ระดับการวางตำแหน่ง (proximal system) อายุประมาณ 2.6 - 3.6 ปี ในระดับนี้เด็กเริ่มคิดถึง ตำแหน่งของวัตถุในลักษณะที่เป็นอิสระจากคุณสมบัติในการใช้งานของวัตถุนั้นแต่พยายามเข้าใจในเรื่อง ตำแหน่งของวัตถุ โดยดูความสัมพันธ์กับสิ่งที่อยู่ใกล้เป็นหลัก นอกจากนี้การที่เด็กรู้จักส่วนต่างๆ ของวัตถุ ทำให้ เด็กเริ่มใช้ส่วนต่างๆ ของวัตถุนั้นๆ ในการอ้างอิง เช่น ลิขอบนั่งอยู่ข้างรถบรรทุก ไม่ขอบอยู่ข้างหน้า หรือข้าง หลังของรถบรรทุก นั่นคือเด็กสามารถที่จะพิจารณาถึงวัตถุที่ใช้ในการอ้างอิงนั้นมากกว่า 1 ส่วน ตัวอย่างเช่น รถที่เล่นเป็นขบวน 3 คัน รถคันกลางจะอยู่ข้างหลังของรถคันแรก และจะอยู่ข้างหน้าของรถคันที่ 3 ซึ่งความ เข้าใจของเด็กจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีความสามารถในการเรื่องความใกล้กันของวัตถุ เมื่อเด็กพัฒนาต่อไปในระบบนี้ เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับการเรียงลำดับ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับระบบต่อไปด้วย

ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์เป็นความสามารถที่มนุษย์ใช้ในการคิดจินตนาการ สร้างมโนภาพ ทำให้เกิดความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของวัตถุหรือสิ่งของต่างๆ เป็นการเปลี่ยนแปลงของรูปร่าง ลักษณะของ วัตถุที่แตกต่างออกไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งที่ตั้ง ทิศทาง และเมื่อนำมาวางต่อกัน เข้าด้วยกันและ เกิดเป็นรูปร่างใหม่ หรือเมื่อจับสิ่งต่างๆ แยกออกจากกันจากภาพใหญ่กลายเป็นภาพย่อย ภาพใดเป็นภาพย่อย ที่ตัดแบ่งมาจากภาพใหญ่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เด็กเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการเล่น การเลือกของใช้ในการ ดำรงชีวิต แกรนด์และ มอร์โรว์ (Grande and Morrow,1995) กล่าวว่า ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของ เด็กอนุบาลสามารถฝึกฝนได้ โดยวิธีการต่างๆ เช่น

1. การพัฒนาประสาทสัมพันธ์ในการ มองวัตถุกับการเคลื่อนไหว (eye-motor Coordi-nation)
2. การรับรู้ภาพ และพื้นหลังภาพ (Figure-ground Perception)
3. การรับรู้ความคงรูปของวัตถุ (Perceptual Constancy)
4. การรับรู้ความสัมพันธ์ของตำแหน่งกับพื้นที่ (Position in Space Perception)
5. การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุกับวัตถุ (Perception of Spatial Relation ships)
6. การจำแนกความเหมือนและความแตกต่าง (Visual Discrimination)
7. การจำภาพ (Visual Memory)

กล่าว สรุปได้ว่าความสามารถด้านมิติสัมพันธ์นั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในด้านความสามารถด้าน สติปัญญาเป็นความสามารถที่มนุษย์ใช้ในการคิดจินตนาการ สร้างมโนภาพ ทำให้เกิดความเข้าใจในการ

เปลี่ยนแปลงของวัตถุหรือสิ่งของต่างๆ เป็นการเปลี่ยนแปลงของรูปร่าง ลักษณะของวัตถุที่แตกต่างออกไปจากเดิม การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งที่ตั้ง ทิศทาง และเมื่อนำมาวางต่อกัน เข้าด้วยกันและเกิดเป็นรูปร่างใหม่ หรือเมื่อจับสิ่งต่างๆ แยกออกจากกันจากภาพใหญ่กลายเป็นภาพย่อย ภาพใดเป็นภาพย่อยที่ตัดแบ่งมาจากภาพใหญ่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เด็กเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์หมายถึงความสามารถในการรับรู้ภาพในเรื่องของการมอง ที่ใช้จินตนาการ ประสาทสัมผัสที่สัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัว ทำให้เกิดความคิดรวบยอด ในการแยกแยะ สี รูปร่าง รูปทรง สันฐาน ลักษณะพื้นผิว มิติความลึก มิติความกว้าง ยาว หนา สูง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ความสามารถด้านนี้จะส่งผลให้มนุษย์เข้าใจถึงมิติต่างๆ และยังคลุมไปถึงการมองภาพทรงต่างๆ ที่เคลื่อนไหว ซ้อนทับกัน หรือซ้อนอยู่ภายใน ตลอดจนจนถึงการแยกภาพ ประกอบภาพ รวมถึงความสามารถในการจำแนกตำแหน่งที่อยู่ เช่น บน ล่าง ซ้าย ขวา และระยะทางใกล้หรือไกลด้วยความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ มีความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตั้งแต่วัยเด็กซึ่งในชีวิตประจำวันเด็กมีประสบการณ์ในการมองเห็นสิ่งต่างๆและการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมโดยใช้ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ในการจำแนกวัตถุ การเข้าใจลักษณะวัตถุ ขนาด มิติ การเคลื่อนที่ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุกับวัตถุ วัตถุกับคนหรือ ตำแหน่งต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กในช่วงปฐมวัยและวัยต่อไปเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการเรียนรู้เกี่ยวกับคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ตลอดจนเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในงานศิลปะ (กรกฎ แพทย์หลักฟ้า.2552)

ภรณ์ คุรุรัตน์, (2540, น. 48) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติคือ ให้เด็กลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้เด็ก ได้ใช้ความสามารถของตนเองในการสัมผัส สังเกต ทดลอง สำรวจ ในสิ่งที่สนใจ จึงจะมีความหมายต่อเด็ก เช่น การทำศิลปะ การประกอบอาหาร การเล่น การเล่นเกมการศึกษา

เดวิด และ เดมิลา (วลัย สาโดด. 2549: 17; อ้างอิงจาก David; & Damila. 1996) ได้ ทาการศึกษาความแตกต่างของเพศ ในความสามารถทางมิติสัมพันธ์ในเด็ก 4 ปีผลของการปฏิบัติบ ด้านร่างกายอย่างเข้มงวด เป็นการเปรียบเทียบสมรรถภาพด้านร่างกาย ของเด็ก4 ปี ที่วัดด้วย เครื่องมือ KAT ระหว่างเพศชายและหญิงที่มีความสามารถด้านมิติสัมพันธ์แตกต่างกันที่วัดโดย เครื่องมือวัดความสามารถทางมิติสัมพันธ์พบว่า เด็กชายที่มีคะแนนความสามารถด้านมิติสัมพันธ์สูง จะมีผลการปฏิบัติด้านร่างกายอย่างเข้มงวดสอดคล้องกัน

อัญชลี รัตนชื่น (2550: 51- 53) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้ทำกิจกรรมศิลปะเครื่องแขวน ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้ทำกิจกรรมศิลปะเครื่องแขวน มีความสามารถด้านมิติสัมพันธ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01

พัชรกัลยา (2551, น. 64) ที่ศึกษาความสามารถในการคิดเชิง เหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษามิติสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดเชิง เหตุผลของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษามิติสัมพันธ์โดยภาพรวม และจำแนกรายด้านทุกด้าน อยู่ใน ระดับดี และเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลอง พบว่า สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการจัด กิจกรรมเกม

การศึกษามิติสัมพันธ์ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลสูงขึ้น เกมการศึกษาด้าน มิติสัมพันธ์ยังฝึกพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

สรุปว่า จากงานวิจัยพบว่าความสามารถด้านมิติสัมพันธ์มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กเนื่องจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ซึ่งความสามารถด้านมิติสัมพันธ์จะเป็นความสามารถพื้นฐานในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอื่นๆ ต่อไป

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์

2.1 ความหมายทัศนศิลป์

ทัศนศิลป์ หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดผลงานทางศิลปะ การทำงานศิลปะอย่างมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ มีระบบระเบียบเป็นขั้นเป็นตอน การสร้างสรรค์งานอย่างมีประสิทธิภาพสวยงาม มีการปฏิบัติงานตามแผนและมีการพัฒนาผลงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องทัศนศิลป์ คือ ศิลปะที่มองเห็นได้ การรับรู้ทางจักษุประสาท โดยการมองเห็น สสาร วัตถุ และสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบ รวมถึงมนุษย์ และสัตว์ จะด้วยการหยุดนิ่ง หรือเคลื่อนไหวก็ตาม หรือจะด้วยการปรุงแต่ง หรือไม่ปรุงแต่งก็ตาม ก่อให้เกิดปัจจัยสมมติต่อจิตใจ และอารมณ์ของมนุษย์ อาจจะเป็นไปในทางเดียวกันหรือไม่ก็ตาม มีขั้นตอนและกระบวนการในการถ่ายทอดที่มีลักษณะเฉพาะ เป็นการแปลความหมายทางศิลปะ ที่แตกต่างกันไปแต่ละมุมมอง ของแต่ละบุคคล ในงานศิลปะชิ้นเดียวกัน ซึ่งไร้ขอบเขตทางจินตนาการ ไม่มีกรอบที่แน่นอน ขึ้นกับอารมณ์ของบุคคลในขณะทัศนศิลป์นั้นแนวคิดทัศนศิลป์เป็นศิลปะที่รับรู้ได้ด้วยการมองเห็น ได้แก่รูปภาพวิจิตรทัศน์ทั่วไปเป็นสำคัญอันดับต้นๆ รูปภาพคนเหมือน ภาพล้อ ภาพสิ่งของต่างๆก็ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของทัศนศิลป์ด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งถ้ากล่าวว่ทัศนศิลป์เป็นความงามทางศิลปะที่ได้จากการมองเห็น หรือ ทัศนาศิลป์ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “วิจิตรศิลป์” (Fine Arts) คือ ภาพวาด ภาพจิตรกรรมฝาผนัง งานปั้น หรืองานแกะสลักต่างๆ ที่สร้างสรรค์ขึ้นจากฝีมือมนุษย์ที่ผ่านการฝึกฝนจนเชี่ยวชาญเพื่อให้เกิดความงาม ความสุนทรีย์ต่อผู้พบเห็น ศิลปะจึงเกิดขึ้นเนื่องจากเรานิยมยินดีที่จะเข้าใกล้สิ่งสวยงาม หรือแม้แต่ของสิ่งเดียวกันหลายๆ ชิ้น เราก็มักจะเลือกอันที่สวยงามที่สุดมาเป็นเจ้าของผลงานที่สร้างสรรค์นั้นจะขึ้นอยู่กับตัวศิลปินเอง ไม่ได้ทำเพื่อใคร หรือมีใครมาให้โจทย์ที่จะต้องทำตาม ศิลปินจะมีอิสระทางความคิดสูง และสามารถใส่ตัวตนและความรู้สึกลงไปในงานได้อย่างเต็มที่ เพื่อที่จะสื่อสารอารมณ์ และบอกเล่าความรู้สึกออกมาเป็น”ภาษาภาพ” ให้คนได้มองและรับรู้ผ่านทางตา

ทัศนศิลป์ คือ กระบวนการถ่ายทอดผลงานทางศิลปะ การทำงานศิลปะอย่างมีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์มีระบบระเบียบเป็นขั้นเป็นตอน การสร้างสรรค์งานอย่างมีประสิทธิภาพสวยงาม มีการปฏิบัติงานตามแผนและมีการพัฒนาผลงานให้ดีขึ้นต่อเนื่องทัศนศิลป์คือการรับรู้ทางจักษุประสาท โดยการมองเห็น สสาร วัตถุ และสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบ รวมถึงมนุษย์ และสัตว์ จะด้วยการหยุดนิ่ง หรือเคลื่อนไหวก็ตาม หรือจะด้วยการปรุงแต่ง หรือไม่ปรุงแต่งก็ตาม ก่อให้เกิดปัจจัยสมมติต่อจิตใจ และอารมณ์

ทัศนศิลป์ มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Visual Art หมายถึง ศิลปะที่สามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทตา โดยการมองเห็นมิติที่มีความกว้าง ยาว สูง หรือความหนา สัมผัสจับต้องได้ ใช้กระบวนการถ่ายทอด

ผลงานโดยใช้จินตนาการสร้างความคิดสร้างสรรค์อย่างมีระบบ มีความสวยงาม ก่อให้เกิดความพึงพอใจ ต่อดิจิทัล และอารมณ์ของมนุษย์ ได้แก่ ภาพเขียน ภาพพิมพ์ งานปั้น แกะสลักและสิ่งก่อสร้าง ทักษะศิลป์ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ตามสื่อวัสดุที่ใช้ในการสร้างงาน ได้แก่ จิตรกรรม ภาพพิมพ์ ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม จิตรกรรม (Painting) หมายถึง การวาดภาพ ชูต ชิด เขียน และระบาย ลงบนพื้นวัสดุ ได้แก่ กระดาษ ผ้า ผืนปูน แผ่นไม้ แผ่นหิน หรือวัสดุอื่นๆ เป็นการถ่ายทอดความงามและความรู้สึกนึกคิดลงบนพื้น เกิดเป็นภาพ 2 มิติ คือ มีความกว้างและความยาว แสดงเป็นสัญลักษณ์ หรือเรื่องราวตามความคิดของผู้วาด โดยใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สี แสง เงา สร้างให้เกิดภาพลวงตา มีระยะใกล้-ไกล ความตื้น-ลึก มองเห็นเป็นภาพ 3 มิติ ภาพพิมพ์ (Printing making) หมายถึง การสร้างงานที่ต้องอาศัยแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้นด้วยเทคนิคต่างๆ เป็นต้นแบบสร้างงานที่มีลักษณะเหมือนแม่พิมพ์ได้หลายชิ้น เป็นภาพ 2 มิติ คือมีความกว้างและความยาว แสดงเป็นสัญลักษณ์ เรื่องราวตามความคิดของผู้วาด โดยใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สี แสง เงา สร้างให้เกิดภาพลวงตา มีระยะใกล้-ไกล ความตื้น-ลึก มองเห็นเป็นภาพ 3 มิติ เช่นเดียวกับงานจิตรกรรม ประติมากรรม (Sculpture) หมายถึง การปั้น แกะสลัก หรือหล่อขึ้นเป็นรูปทรง 3 มิติ เป็นการถ่ายทอดความงามและความรู้สึกนึกคิดเป็นรูปร่าง รูปทรง จากวัสดุต่างๆ ด้วยการปั้นหรือแกะสลัก เช่น ขี้ผึ้ง ดินน้ำมัน ดินเหนียว ปูนปลาสเตอร์ ไม้ หิน เป็นต้น หรือการหล่อ เชื่อม ปะติดด้วยแผ่นโลหะเป็นรูปทรงต่างๆ รูปปั้น แกะสลักและรูปหล่อต่างๆ ไป เรียกว่า ประติมากรรม ส่วนรูปปั้น แกะสลักและรูปหล่อที่เกี่ยวกับศาสนา เช่น พระพุทธรูป เรียกว่า “ปฏิมากรรม” ผู้สร้างสรรค์งาน ประติมากรรม เรียกว่า “ประติมากร” สถาปัตยกรรม (Architecther) หมายถึง สิ่งก่อสร้างทั้งหลายที่ใช้ศิลปะ และวิทยาการการก่อสร้างที่สนองความต้องการทางด้านร่างกายของมนุษย์ในเรื่องประโยชน์ใช้สอยและความต้องการด้านความเชื่อ ซึ่งมีรูปแบบที่แสดงเอกลักษณ์ของสังคมนั้นๆ ได้แก่ บ้านเรือนที่พักอาศัย อาคารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ ความศรัทธาและศาสนา คือ วัด มณฑป ปราสาทราชวัง อาคาร สะพาน รวมถึงการออกแบบผังเมือง และออกแบบตกแต่งบริเวณ

ภูมิสถาปัตย์ ความงามในงานสถาปัตยกรรมจะอยู่ที่สัดส่วนขององค์ประกอบที่สัมพันธ์กันของส่วนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก ความมั่นคง แข็งแรงและประโยชน์ใช้สอย (หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทักษะศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5)

ธนโชติ พรหมแจ้ง (2559 ออนไลน์) ทักษะศิลป์ หมายถึง การมองเห็นหรือสิ่งที่พบเห็นในสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นทำให้เกิดความงาม ความพอใจ และเกิดอารมณ์สะท้อนใจความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ประเพณี สิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ที่ได้สร้างสมมา มนุษย์ถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์จากสิ่งแวดล้อม แล้วสร้างผลงาน ทางศิลปะให้เกิดความงามและมีคุณค่า ความสำคัญ ทักษะศิลป์ มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ มนุษย์มีความต้องการด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านอารมณ์ ความต้องการเหล่านี้ขึ้นอยู่กับทักษะของแต่ละบุคคล การมองเห็นความงามของธรรมชาติ ความสงบราบเรียบของท้องทะเลและอื่นๆ เป็นทัศนียภาพ สิ่งที่มีมองเห็นเกิดความรู้สึกมีคุณค่าของความงามจนเกิดสุนทรียภาพศิลปะทำให้ชีวิตมีความหมาย มนุษย์จะอยู่ได้ด้วยปัจจัย 4 ประการ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และ ยารักษาโรค แต่มนุษย์ก็ต้องการ อาหารทางใจ มาช่วยผ่อนคลายความเคร่งเครียดใน

ชีวิตประจำวัน และช่วยพัฒนาอารมณ์ จิตใจจึงจะทำให้ชีวิตนี้มีความสุขสมบูรณ์ได้อาหารทางใจที่มนุษย์ต้องการ มีการสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ก็คือ ศิลปะนั่นเองศิลปะเป็นผลงานอันเกิดจากความต้องพากเพียรของมนุษย์ ในอันที่จะสร้างสรรค์ความงาม เพื่อจรรโลงจิตใจและประโยชน์ที่จะใช้สอยได้ การสร้างสรรค์งานศิลปะของมนุษย์แบ่งออกเป็น2ประเภทคือ 1.วิจิตรศิลป์สนองความต้องการทางอารมณ์และจิตใจ 2.ศิลปะประยุกต์ สอนความต้องการทางด้านประโยชน์ใช้สอย ซึ่งจะกล่าวถึงคุณค่าและการนำไปใช้เพื่อพัฒนาชีวิตและสังคมต่อไป งานวิจิตรศิลป์ เป็นศิลปะแห่งความงดงาม เพื่อให้มนุษย์เกิดความชื่นชมทางด้านจิตใจ แบ่งเป็น 5 แขนง คือ 1.จิตรกรรม 2.ประติมากรรม 3.สถาปัตยกรรม 4.วรรณกรรม 5.นาฏศิลป์และดุริยางค์ศิลป์ 1.จิตรกรรมผลงานได้แก่ภาพวาดหรือภาพเขียนและผลงานศิลปะอื่นที่แสดงออกบนพื้นระนาบหรืองานที่มีลักษณะเป็น 2 มิติผู้สร้างสรรค์งานจิตรกรรม คือ จิตรกร เป็นอาชีพที่มีเกียรติ เป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป เนื่องจากเป็นผู้ที่สร้างงานวาดภาพทั้งกระดานวาดเขียน ผ้าใบ ฝาผนัง ภาชนะ เครื่องประดับและบนวัตถุอื่น ๆ งานจิตรกรรม มีการสร้างสรรค์หลายรูปแบบ เช่น การเขียนภาพคน ภาพคนเหมือน ภาพดอกไม้ ภาพหุ่นนิ่ง ภาพเรื่องราวการดำรงชีวิต ภาพประกอบเรื่อง เป็นต้น

2.2 ความสำคัญของการเรียนการสอนทัศนศิลป์

วิรุณ ตั้งเจริญ กล่าวว่า ทัศนศิลป์ เป็นศิลปะในช่วงเวลาของสังคมสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงความคิดอ่าน เปลี่ยนความเชื่อ เปลี่ยนพฤติกรรมจากโลกภายในสู่โลกภายนอก จากนามธรรมเป็นรูปธรรม จากจินตนาการสู่โลกแห่งประจักษ์ ที่พบเห็นได้ สัมผัสได้ รับรู้ได้

สังคมสมัยใหม่เป็นสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งมีระบบใหม่ ดังนั้น จึงได้มีการทบทวนกันใหม่โดยสถาบันเบอาเฮาส์ ในเยอรมัน ซึ่งเป็นสถาบันนี้มีหลักการที่จะรวมศิลปะแขนง สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม เข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อเกิดความกลมกลืน เป็นการผสมทางด้านของศิลปกรรมขนาดใหญ่ และขนาดเล็กให้เป็นอันหนึ่งเดียวกัน คำว่าทัศนศิลป์Visual Art ยังไม่เป็นที่ยอมรับและยังมีอีกคำหนึ่งที่คนส่วนใหญ่ใช้ คือ ศิลปะรูปทรง Plastic Art เข้ามาพัวพันกัน ก่อความเข้าใจสับสน มีการแบ่งความเชื่อในหลักวิชา หลังจากได้มีการวิจัย ค้นคว้ากันอย่างจริงจัง คำว่าทัศนศิลป์ จะมีน้ำหนักดีกว่า มีผู้นิยมใช้มากกว่าจึงมีการเรียกชื่อมาจนปัจจุบัน และในสถาบันการเรียนการสอนก็ได้ใช้คำว่า ทัศนศิลป์กันอย่างแพร่หลาย ในปัจจุบันทัศนศิลป์มีบทบาทมากในการเรียนการสอนขั้นพื้นฐาน โดยเน้นให้ผู้เรียนรู้และเข้าถึงหลักสุนทรียศาสตร์นั้น ก็คือการให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงทัศนศิลป์ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับศิลปะ

การสอนทัศนศิลป์ จากในอดีตถึงปัจจุบันการเรียนการสอนได้พัฒนาจนมองเห็นความสำคัญ ของนักเรียนหรือที่เรียกว่า เด็กเป็นศูนย์กลาง นักการศึกษาจึงคิดค้นวิธีสอนที่ตอบสนองต่อการแสดงออกของเด็กอย่างหลากหลาย รวมถึงในวิธีการสอนที่ครูจะต้องเข้าไปมีบทบาทในการเลือกสรรวิธีการสอนให้เหมาะสมตามลักษณะของบทเรียน และมุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น ทักษะ ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ จนถึง การเน้นให้นักเรียนได้คิด ได้ทำ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง วิธีสอนจะได้ผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายว่าจะ

ให้ไปในทิศทางใด และควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้ด้านเจตคติ หรืออารมณ์และสังคม (Affective Domain) ด้านทักษะพิสัย หรือทางด้านร่างกาย (Psychomotor Domain)

วิบูลลักษณ์ สารวิจิตร(2549) ที่ได้กล่าวถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างมีมาตรฐานการศึกษาที่ระบุให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ทั้งสิ้น นั้นแสดงให้เห็นว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญ แต่การจะนำ วิธีที่เหมาะสมในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไปใช้กับผู้เรียนในชั้นเรียน กลับมีผู้สนใจจำนวนไม่มากนักที่คิดค้นคว้าเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ผู้สอนวิชาศิลปะด้านทัศนศิลป์ ส่วนใหญ่ก็เช่นเดียวกันยังไม่มี ความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ เรื่องแนวทางส่งเสริมและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างเพียงพอ จากการศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาทัศนศิลป์สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดผลงานศิลปะของผู้เรียนส่วนใหญ่มีรูปแบบ วิธีการ เนื้อหาที่ซ้ำ ๆ และคล้ายคลึงกัน ผู้เรียนมักจะใช้เทคนิควิธีการเดียวหรือประเภทเดียวในการสร้างสรรค์ผลงาน การสร้างสรรค์ผลงานของผู้เรียนมักจะใช้วิธีการประติมากรรม มีการลอกเลียนแบบ ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าอธิบายผลงานตนเอง ไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์ผลงาน เกิดความคิดว่าวาดไม่เป็นวาดไม่สวย ไม่มีพรสวรรค์วาดแล้วได้คะแนนน้อย และเป็นผลให้ผู้เรียนละทิ้งการเรียนวิชาทัศนศิลป์การจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ผู้สอนมักจะทำให้หัวข้อแล้วให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งมักจะใช้วิธีการนี้ทุกครั้งทีสอนไม่ได้ใช้สื่อ ไม่ได้กระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการคิดเกิดจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ อีกทั้งไม่ได้ชี้ให้ผู้เรียนได้ทราบถึงจุดเด่นจุดด้อยในผลงาน มักจะให้คะแนนที่ผลงานเลย วิธีการเหล่านี้ทำให้ความสามารถทางความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนลดลง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ทัศนศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551: 1 บทนำ)

สิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล (2545 : 31-32) กล่าวว่า การสอนวาดภาพในระดับปฐมวัย เป็นการอบรมเบื้องต้น มิได้หวังให้เด็กวาดรูปเก่ง แต่เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยอันดีงาม และมีความพร้อมในการศึกษาในระดับต่อไป ดังมีความมุ่งหมายต่อไปนี้

1. เพื่อฝึกและเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ให้เด็กได้รู้จักใช้ประสาทสัมผัสให้สัมพันธ์กันได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การรู้จักสังเกต การมีไหวพริบสามารถแสดงออกตามความถนัดความสามารถของแต่ละคน และชื่นชมสิ่งที่สวยงามต่างๆ
3. เพื่อการพัฒนาทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพ

4. เพื่อปลูกฝังค่านิยม เจตคติ และคุณสมบัติที่ดีของศิลปะและวัฒนธรรม
5. เพื่อให้เด็กเริ่มต้นรู้จักเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ในการทำงานศิลปะ รู้จักเก็บรักษา และการทำความสะอาดอย่างถูกต้อง
6. เพื่อฝึกให้รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม เป็นคนมีระเบียบ ประณีต
7. เพื่อให้เด็กมีโอกาสดังออกอย่างอิสระ สนุกสนานเพลิดเพลิน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
8. เพื่อนำไปใช้ให้สัมพันธ์กับการจัดประสบการณ์ด้านอื่นๆ

2.3 องค์ประกอบของทัศนศิลป์

องค์ประกอบทัศนศิลป์เป็นส่วนหนึ่งของ ทัศนศิลป์ มีส่วนประกอบดังนี้

1.องค์ประกอบศิลป์ (Element of Art)

1. จุด (dot) เป็นองค์ประกอบที่สามารถสัมผัสและรับรู้ได้น้อย แต่ในทางศิลปะจุด ๆ หนึ่งที่ปรากฏในภาพอาจจะค่อย ๆ ขยายใหญ่ในความรู้สึกแปรเปลี่ยนเป็นรูปสัญลักษณ์สิ่งต่าง ๆ เช่น การนำเอาจุดมาแทนสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในระยะหนทางที่ห่างไกล เช่น ดวงดาว แสงไฟ ฯลฯ การตีความในจินตนาการอาจขยายกว้างใหญ่กว่าการรับรู้หลายเท่า และมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปได้อย่างไม่สิ้นสุด
2. เส้น (Line) เส้นตรง เส้นโค้ง เส้นซิกแซก เส้นขยุกขยิก เป็นต้น ซึ่งเส้นที่ปรากฏในลักษณะที่ต่างกันก็จะมีอิทธิพลที่สามารถกระตุ้นเร้าความรู้สึกจากการรับรู้ให้แตกต่างกันออกไป
3. รูปร่างและรูปทรง (Shape & Form) รูปร่าง (Shape) คือ รูปแบน ๆ มี 2 มิติ มีความกว้างกับความยาวไม่มีความหนาเกิดจากเส้นรอบนอกที่แสดงพื้นที่ขอบเขต ของรูปต่าง ๆ เช่น รูปวงกลม รูปสามเหลี่ยม หรือ รูปอิสระที่แสดงเนื้อที่ของผิวที่เป็นระนาบมากกว่าแสดงปริมาตรหรือมวลรูปทรง (Form) คือ รูปที่ลักษณะเป็น 3 มิติ โดยนอกจากจะแสดงความกว้าง ความยาวแล้ว ยังมีความลึก หรือความหนา นูน ด้วย เช่น รูปทรงกลม รูปทรงสามเหลี่ยม ทรงกระบอก ให้ความรู้สึกมีปริมาตร ความหนาแน่น มีมวลสาร ที่เกิดจากการใช้ค่าน้ำหนักหรือการจัดองค์ประกอบของรูปทรง หลายรูปรวมกัน ความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรง เมื่อนำรูปทรงหลาย ๆ รูปมาวางใกล้กัน รูปเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์ดึงดูด หรือผลักไสซึ่งกันและกัน การประกอบกันของรูปทรงทำได้โดยใช้การนำรูปเรขาคณิต รูปอินทรีย์ และรูปอิสระ มาซ้อนทับกัน ผืนึกเข้าด้วยกัน แทรกเข้าหากัน หรือรูปทรงที่บิดพันกัน นำมาประกอบเข้าด้วยกันจะได้รูปลักษณะใหม่ ๆ อย่างไม่สิ้นสุด
4. ค่าน้ำหนัก (Value) คือ ค่าความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่าง และบริเวณที่เป็นเงาของวัตถุหรือ ความอ่อน - ความเข้มของสีหนึ่ง ๆ หรือหลายสี เช่น สีแดง มีความเข้มกว่าสีชมพู หรือ สีแดงอ่อนกว่าสีน้ำเงิน เป็นต้น นอกจากนี้ยังหมายถึงระดับความเข้มของแสงและระดับ ความมืดของเงา ซึ่งไล่เรียงจากมืดที่สุด (สีดำ) ไปจนถึงสว่างที่สุด (สีขาว) น้ำหนักที่อยู่ระหว่างกลางจะเป็นสีเทา ซึ่งมีตั้งแต่เทาแก่ที่สุด จนถึงเทาอ่อนที่สุด การใช้ค่าน้ำหนักจะทำให้ภาพดูเหมือนจริง และมีความกลมกลืน ถ้าใช้ค่าน้ำหนักหลาย ๆ ระดับ จะทำให้มีความกลมกลืนมากยิ่งขึ้น และถ้าใช้ค่าน้ำหนักจำนวนน้อยที่แตกต่างกันมากจะทำให้เกิด ความแตกต่าง ความขัดแย้ง

5. บริเวณว่าง (Space) ส่วนที่เป็นพื้นที่ที่ปราศจากองค์ประกอบใด ๆ ถ้าบริเวณที่ว่างมีน้อย ความรู้สึกจากการรับจะรู้สึกแน่น แข่งขัน แย่งชิง ฯลฯ แต่ถ้าบริเวณว่างมีมากจะให้ความรู้สึกกว้างเปล่า เงียบเหงา อ้างว้าง หดหู่ ฯลฯ แต่ถ้าบริเวณว่างมีเท่ากันจะให้ความรู้สึกพอดี สมดุล เสมอภาค เป็นต้น

6. สี (Color) สีเป็นคุณลักษณะที่สามารถรับรู้ได้ด้วย ประสาทตา โดยอาศัยแสงเป็นตัวส่งสว่าง สีแต่ละสีมีสมบัติเฉพาะตัวที่สามารถกระตุ้นเร้าให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่าง กันออกไป เช่น สีแดงย่อมกระตุ้นเร้าความรู้สึกให้เกิดแตกต่างไปจากสีขาวหรือสีดำทำให้ความรู้สึกจากการรับรู้ไม่เหมือนสีเขียว เป็นต้น

7. พื้นผิว (Texture) พื้นผิวอาจเป็นเนื้อหยาบหรือเนื้อละเอียด แข็งหรือหยาบ นุ่มหรือเรียบ พื้นผิวจะทำให้ผู้ดูเกิดความรู้สึก ไม่ว่าด้วยสายตาหรือร่างกาย พื้นผิวเปรียบเสมือนตัวแทนของมวลภายในของวัตถุนั้น จากลักษณะพื้นผิวที่ทำให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน ทำให้มีการนำเอาลักษณะต่าง ๆ ของพื้นผิวเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างงานศิลปะ เพื่อกระตุ้นเร้าผู้ดูเกิดความรู้สึกที่ต่างกัน เมื่อได้สัมผัสสภาพผลงานที่มีพื้นผิวที่ต่างกัน

2. องค์ประกอบทางทัศนศิลป์ Principle of Composition ได้แก่

2.1 เอกภาพ (Unity) การรวมกลุ่มก้อน ไม่แตกแยกกระจัดกระจายไปคนละทิศทางจนทำให้ขาดความสัมพันธ์กัน ในทางทัศนศิลป์เอกภาพยังเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงเนื้อหาเรื่องราวที่ต้อง การแสดงอย่างชัดเจนด้วย ความสมดุล (Balance)

2.2 ความสมดุลของสิ่งที่ซ้ำหรือเหมือนกัน (Symmetrical) คือ เป็นการนำเอาส่วนประกอบที่มีรูปลักษณะเหมือนกัน มาจัดองค์ประกอบรวมเข้าด้วยกันให้ประสานกลมกลืน เกิดการถ่วงน้ำหนักขององค์ประกอบส่วนต่าง ๆ ในลักษณะที่พอเหมาะพอดีจนรู้สึกถึงความสมดุล อาจด้วยการจัดวางตำแหน่งที่ตั้ง ช่องไฟ ระยะห่าง อัตราจำนวน ขนาดรูปร่าง น้ำหนักอ่อนแก่ ฯลฯ ที่เหมือนกันหรือเท่า ๆ กันจนเกิดเป็นเอกภาพเดียวกัน

2.3 ความสมดุลของสิ่งที่ขัดแย้งหรือต่างกัน (Asymmetrical) เป็นการนำเอาส่วนประกอบที่มีรูปลักษณะที่ต่างกันหรือขัดแย้งกัน มาจัดองค์ประกอบเข้าด้วยกันให้ประสานกลมกลืนกัน เกิดการถ่วงน้ำหนักขององค์ประกอบส่วนต่าง ๆ ในลักษณะที่พอเหมาะพอดีจนรู้สึกถึงความสมดุล โดยที่วัตถุหรือเนื้อหาในภาพไม่จำเป็นต้องเหมือนกันจุดสนใจหรือการเน้น (Emphasis) ส่วนที่สำคัญที่สุดของภาพที่ ต้องการแสดง ซึ่งนำไปสู่การบอกเล่าเนื้อหาของภาพทั้งหมดหรือเป็นจุดที่ดึงดูดความสนใจให้ มอง ในทางทัศนศิลป์จุดสนใจควรมีเพียงจุดเดียว ซึ่งอาจเป็นส่วนที่แสดงความสำคัญหรือมีสีสันสดใสที่สุด นอกจากนั้นยังเน้นให้เกิดจุดสนใจด้วยการสร้างความแตกต่างขึ้นในภาพ จุดสนใจไม่จำเป็นจะต้องอยู่จุดกึ่งกลางเสมอไป อาจอยู่ส่วนใดส่วนหนึ่งของภาพก็ได้ความกลมกลืน (Harmony) เป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการจัดองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ เพราะความกลมกลืนจะทำให้ภาพงดงาม และนำไปสู่เนื้อหาเรื่องราวที่น่าเสนอ ความกลมกลืนมี 2 แบบ คือ

2.4 ความกลมกลืนแบบคล้ายตามกัน หมายถึง การนำรูปร่าง รูปทรง เส้น หรือสี ที่มีลักษณะเดียวกันมาจัด เช่น วงกลมทั้งหมด สีเหลืองทั้งหมด ซึ่งแม้ว่าอาจจะมีความแตกต่างกัน แต่เมื่อนำมาจัดเป็นภาพขึ้นมาแล้ว ก็จะทำให้ความรู้สึกกลมกลืนกัน

2.5 ความกลมกลืนแบบขัดแย้ง หมายถึง การนำเอาองค์ประกอบต่างชนิด ต่างรูปร่าง รูปทรง ต่างสี มาจัดวางในภาพเดียวกัน เช่น รูปวงกลมกับรูปสามเหลี่ยม เส้นตรงกับเส้นโค้ง ซึ่งจะทำให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้น

แต่ก็ยังให้ความรู้สึกกลมกลืนกันจังหวะ (Rhythm) ระยะในการจัดภาพหรือการวางของวัตถุ เข้าไปเข้ามาอย่างสม่ำเสมอ เช่น ลายไทย การปูกระเบื้อง หรือการแปรรอักษร เป็นต้น

3. องค์ประกอบด้านคุณค่าของงานทัศนศิลป์

ทัศนศิลป์เป็นศิลปะที่รับรู้ได้ด้วยสายตา การรับรู้ทางการมองเห็นในแขนงจิตรกรรม ประติมากรรมและสถาปัตยกรรม ทำให้เกิดแรงกระตุ้นและตอบสนองทางด้านจิตใจพร้อมกันนั้นจิตใจของมนุษย์ก็เป็นตัวแปรค่าและกำหนดความงาม ความประณีต เรื่องราว และประโยชน์ต่อสังคมมนุษย์ การรับรู้คุณค่าของสิ่งเหล่านี้รับรู้ได้ด้วยอารมณ์ ความรู้สึกของแต่ละบุคคล ความงามและเรื่องราวจะเกิดมีคุณค่าก็เพราะการรับรู้ทางการมองเห็น เกิดความรู้สึกประทับใจ มีความอึดใจในคุณค่านั้นๆ สำหรับงานทัศนศิลป์ไม่ว่ารูปแบบใดย่อมมีคุณค่าในตัวของตนเอง ผลงานทัศนศิลป์สามารถแบ่งการรับรู้คุณค่าได้ 2 คุณค่าคือ

1. คุณค่าทางความงาม (Aesthetic Value) เป็นการรวบรวมในเรื่องของความประณีต ความละเอียด มีระเบียบ น่าทึ่ง มโหฬาร ประหลาด แปลกหูแปลกตา และเป็นสิ่งที่มีคุณงามความดี ทำให้ผู้เห็นเกิดความประทับใจไปอีกนาน สิ่งเหล่านี้รวมเรียกว่าคุณค่าทางความงาม โดยเกณฑ์ของความงามที่อยู่ในงานทัศนศิลป์ซึ่งสามารถรับรู้และยอมรับได้โดยทั่วไป เป็นการประสานกันของส่วนประกอบต่างๆของความงาม เช่น จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง สี แสงเงา พื้นผิว ความกลมกลืน และการจัดภาพ เป็นต้น โดยผู้สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์จะแสดงออกตามความรู้สึกในแต่ละเหตุการณ์แต่ละสังคม เพราะความงามของแต่ละสังคมย่อมมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพของสังคม และวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ

2. คุณค่าทางเรื่องราว (Content Value) เป็นการแสดงลักษณะบ่งบอกถึงความหมายเรื่องราวความเกี่ยวข้องและจุดประสงค์แฝงอยู่ในผลงาน สามารถบอกเนื้อหาสาระสำคัญว่ามีอะไร จะต่อไปอย่างไร เพราะทัศนศิลป์แต่ละชิ้นบอกเรื่องราวต่างๆอยู่ในตัวเอง จึงมองเห็นและเข้าใจได้ง่ายกว่าคุณค่าทางด้านความงาม

- 2.1 คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องราวที่น่าเสนอเหตุการณ์สำคัญของคนแต่ละเชื้อชาติที่น่าสนใจ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของอดีต อาจเป็นเรื่องของการต่อสู้เพื่ออิสรภาพ การเรียกร้องสิทธิต่างๆ และพงศาวดารในแต่ละสมัย เรื่องราวที่นำมาถ่ายทอดสามารถปลุกเร้าอารมณ์ ความรู้สึก ให้เกิดการกระตุ้นเตือน และคล้อยตามถึงความรักชาติ รักถิ่นตนเสียสละในด้านต่าง ๆ เช่น อนุสาวรีย์ และจิตรกรรมฝาผนัง เป็นต้น

- 2.2 คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อในสิ่งเร้นลับ ศรัทธา มนุษย์ไม่ว่าชาติใดย่อมมีความกลัวด้วยกันทั้งสิ้น เมื่อมนุษย์เกิดความกลัวมนุษย์จะหาสิ่งที่มาคลี่คลายดับความกลัวให้เบาบางลง เช่น ความเชื่อในสิ่งเร้นลับ เทพเจ้า พระเจ้า นรกสวรรค์ ภูตผี ปีศาจ ไสยศาสตร์ ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ หรือวิญญาณ ก่อเกิดเทวรูป รูปปั้น และอาคารประกอบพิธีกรรมต่างๆ เป็นต้น

- 2.3 คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี มนุษย์ทุกชนย่อมมีศาสนาวัฒนธรรมและประเพณีของตนเอง และด้วยความรักความศรัทธา ทำให้เกิดพลังและแรงบันดาลใจอันมหาศาลที่จะถ่ายทอดความเชื่อ ความศรัทธาให้ผู้อื่นได้รับรู้ เรื่องราวที่เกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรม จึงถูกสะท้อนผ่านจินตนาการ

และความคิดสร้างสรรค์ ออกมาทางรูปแบบงานทัศนศิลป์ในหลากหลายประเภทตลอดทุกยุคทุกสมัย
เปรียบเทียบภาพจำลองเหตุการณ์ เช่น ภาพจิตรกรรมไทย ชาดก พุทธประวัติ เป็นต้น

2.4 คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง เช่น การสร้างประติมากรรมอนุสาวรีย์บุคคล
สำคัญ ๆ เพื่อเป็นอนุสรณ์แสดงว่าบุคคลผู้นั้นเป็นผู้มีความสามารถในการเมืองการปกครอง

2.5 คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของคนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ เป็นการถ่ายทอดเกี่ยวกับการ
การเผชิญในสิ่งที่มนุษย์ได้กระทำอยู่ในแต่ละวัน เพราะการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์ในสังคมต้องการความสุข
โดยอาศัยปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความสุขในแต่ละวัน ได้แก่ ทางร่างกาย จิตใจอารมณ์ และทางด้านสังคม
ดังนั้นเรื่องราวที่นำเสนอเพื่อให้เกิดคุณค่า เช่น เรื่องราวของที่อยู่อาศัย อาคาร ยารักษาโรค การพักผ่อนหย่อน
ใจ ความปลอดภัย ความก้าวหน้าทางการศึกษาและอาชีพ เป็นต้น

2.6 คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คุณค่าของเรื่องราวลักษณะนี้เป็นการนำเสนอ
ในเรื่องของความงามของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเสนอแนะคิดว่าทำไมมนุษย์จึงทำลายธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม และทำไมเราต้องรณรงค์
ต่อต้านการทำลายธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สมควรที่จะอนุรักษ์ให้อยู่คู่มนุษย์สืบไป รูปแบบเรื่องราว ได้แก่ การ
ปลูกป่า ผลิตพืชจากโรงงาน น้ำเน่าเสีย ความงามและการทำลายธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2.7 คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับวรรณคดี นิทานพื้นบ้าน สำนวน คำพังเพย สุภาษิต เป็นการถ่ายทอด
เรื่องราวจากหนังสือ นิทานพื้นบ้าน สำนวน คำพังเพย สุภาษิต ตำนาน พงศาวดาร ที่สามารถบรรยายเนื้อหา
เรื่องราวให้ผู้ดูได้อย่างชัดเจน โดยแสดงเป็นภาพเล่าเรื่อง เช่น ภาพจิตรกรรมไทย สังข์ทอง และรามเกียรติ์
 เป็นต้น

2.8 คุณค่าเรื่องราวเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นการนำเสนอเรื่อง
ของความเจริญก้าวหน้าในด้านวิทยาการต่างๆ ที่นำไปให้ประเทศนั้นๆ เจริญรุ่งเรือง คุณค่าของเรื่องราว
ประเภทนี้สามารถโน้มน้าวให้ผู้ชมเห็นความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เรื่องราว
เกี่ยวกับอุตสาหกรรม ยานอวกาศ วงการแพทย์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ และการสื่อสาร เป็นต้น

2.4 การจัดกิจกรรมทัศนศิลป์

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2552: ออนไลน์) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการสร้างเสริม
นิสัยให้กับเด็กตามความเหมาะสมทางวุฒิภาวะ โดยมีได้มุ่งหวังจะพัฒนาเด็กให้เป็นศิลปิน หากแต่การจัด
กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์ทางด้านศิลปะ มีความคิดที่ดีต่อศิลปะ
 ฉะนั้น การจัดกิจกรรมศิลปะจึงมุ่งต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นบุคลากรที่มีคุณค่าทางสังคมมากขึ้น

ปวีณสุตา รมพยอม (2549: 67-68) ซึ่งได้ศึกษาการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 11 ชุด มีประสิทธิภาพสูง
กว่าเกณฑ์มาตรฐาน และการสร้างสรรค์กิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
4 พบว่า ชุดกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ ในภาพรวมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นนวัตกรรมหนึ่งที่พัฒนาวิธีการสอนหลายระบบเข้ามาผสมผสานให้กลมกลืนกัน นับแต่การเรียนรู้ด้วยตนเอง การรวมกิจกรรมกลุ่มการใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ มีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีส่วนรวมในกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉง และได้ลงมือปฏิบัติจริงการสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาการรับรู้ทางศิลปะ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการทางการวาดภาพระบายสีเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องจากแบบฝึกที่สร้างขึ้นมีการจัดเรียงตามระบบของการรับรู้ทางศิลปะจากง่ายไปยาก เรียนรู้อย่างชัดเจนแยกเป็นเรื่อง ๆ ในแบบฝึกแต่ละชุดนักเรียนได้มีการฝึกปฏิบัติ ทั้งทักษะทั่วไปที่สำคัญต่อสาระนั้น

แล้วสอดแทรกเพิ่มเติมด้วยแบบฝึกที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการ รับรู้ทางศิลปะ ซึ่งเป็นส่วนของการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เผชิญกับโจทย์แล้วต้องคิดสร้างสรรค์ผลงานออกมาในรูปแบบของตนเอง โดยมีพื้นฐานมาจากการรับรู้ของตนเอง ประยุกต์ใช้การสร้างสรรค์เทคนิคต่าง ๆ ในการวาดภาพระบายสีที่สื่อได้ถึง การรับรู้ทางศิลปะที่ดี ขณะที่นักเรียนทำแบบฝึกหัด ทุกคนมีความสุขสนุกสนานและได้สนทนาซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ในการรับรู้ทางศิลปะที่มีพื้นฐานที่แตกต่างกันออกไป

การส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยวิชาศิลปะ เป็นการพัฒนาเด็กทั้งทางร่างกายอารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยให้เด็กมีโอกาสได้คิดสร้างสรรค์และแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาพกิจกรรม ศิลปะ มีบทบาทเด่นชัดในการส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก (เลิศ อานันท์นะ, 2523)

(อารี พันธุ์ณี, 2547) ที่เสนอว่ากิจกรรมสร้างสรรค์ทางศิลปะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจ ความสามารถ และสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างยิ่งกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไม่เป็นเพียง ส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและตา และผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ที่อาจจะมี เท่านั้น แต่ยังเป็นส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนำไปสู่การเรียนรู้ เขียน อ่านอย่างสร้างสรรค์ต่อไป การใช้ กิจกรรมทางศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกด้วยการลงมือปฏิบัติ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์อย่างเสรีตามความคิดและจินตนาการ ซึ่งสอดคล้องกับเลิศ อานันท์นะที่กล่าวว่าวิชา ศิลปะมีบทบาทที่เด่นชัดในการเสริมสร้างจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่จำเป็นในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกอนาคตและเกี่ยวข้องกับ ความรู้สึกอารมณ์ทัศนคติและคุณค่าทางสังคมเป็นความคิดที่แตกต่างไปจากคนอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่การสำรวจ คิดค้นในสิ่งแปลกๆใหม่ๆซึ่งทำให้เกิดผลผลิตใหม่ๆ หรือเป็นความคิดที่จะนำไปสู่ขบวนการวิพากษ์ปัญหาใหม่ๆ ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลทุกแต่ยังไม่มีสิ่งใดที่จะไปดึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ออกมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ได้ดังนั้น ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพประชากรที่ต้องการให้มีการเสริมสร้างและพัฒนาการ ซึ่งถ้าหากได้รับการพัฒนาตั้งแต่เด็กในวัยระยะแรก ๆ แล้ว จะทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์หาก ได้มีการพัฒนาเป็นอย่างดีคุณภาพของเด็กจะดีในอนาคตสังคมใดๆก็ตามล้วนต้องการคนที่มีจินตนาการ สร้างสรรค์คนที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดจินตนาการของตนเองออกมา ทั้งในรูปแบบ คำพูดและสัญลักษณ์ทางศิลปะ

จากความสำคัญ ของกิจกรรมทัศนศิลป์ ดังกล่าว นั้นเป็นการสร้างกิจกรรมเพื่อต้องการให้เน้นทักษะ ทางด้านทัศนศิลป์ของผู้เรียน คุณค่าและประโยชน์ของวิชาศิลปะ (วิชาทัศนศิลป์) ขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการ

สอนของครูผู้สอนด้วยโดยการจัดกิจกรรมศิลปะที่ดีควรจัดให้นักเรียนเป็นอิสระทางความคิด และการแสดงออก
ในผลงานศิลปะของตนเอง เน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์สามารถนำความรู้ทัศนศิลป์นั้นไปเชื่อมโยงกับ
ศาสตร์อื่นได้ ในวิจัยนี้ผู้วิจัยนำการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์มาเชื่อมโยงกับการเขียน จากงานวิจัยที่ศึกษากิจกรรม
ทัศนศิลป์นั้นสามารถส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและตา และผ่อนคลายความเครียดทาง
อารมณ์ที่อาจจะมีเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนำไปสู่การเรียนรู้ เขียน อ่านอย่าง
สร้างสรรค์ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่างโดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้เป็นเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน บ้านดงขุยวิทยาคาร จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

- 1.แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 แผน แผนละ1 ชั่วโมงรวมใช้เวลาทั้งหมด 5 ชั่วโมง โดยแบ่งกิจกรรมดังนี้ (1) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับการวาดภาพ (2) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์ (3)ทัศนศิลป์กับการปั้น (4)ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์ (5) ทัศนศิลป์กับการระบายสี

ตาราง 1 แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์

ครั้งที่	คาบเรียน	กิจกรรม
1	1	ทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ - กิจกรรมที่ 1.ทัศนศิลป์กับการวาดภาพ ทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์
2	2	ทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ - กิจกรรมที่ 2.ทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์ ทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์
3	3	ทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ - กิจกรรมที่ 3.ทัศนศิลป์กับการปั้น ทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์
4	4	ทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ - กิจกรรมที่ 4.ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์ ทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์
5	5	ทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ - กิจกรรมที่ 5.ทัศนศิลป์กับการระบายสี ทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และหลักการต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนศิลป์และการความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 นำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมทัศนศิลป์แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักการและขั้นตอนของแผนจัดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1

2. สร้างแผนการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์โดยให้สอดคล้องการพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 เพื่อเพิ่มทักษะด้านการเขียนทั้งหมด 5 ชุดกิจกรรม ได้แก่ (1) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับการวาดภาพ (2) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์ (3) ทัศนศิลป์กับการปั้น (4) ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์ (5) ทัศนศิลป์กับการระบายสี และ เป็นกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่1 ผู้สอนจดบันทึกและประเมินผล โดยการตรวจแบบทดสอบพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์หลังจากใช้ชุดกิจกรรมโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนด้านมิติสัมพันธ์

3. นำแผนการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อหาความสอดคล้องของจุดประสงค์ การดำเนินกิจกรรม สื่อการสอน และการประเมินผล จำนวน5ท่าน

3.1 นางสาวรัศมี พานิช ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่1

3.2 นางอนงค์ มาลา ครูชำนาญการพิเศษ วิชาภาษาไทย

3.3 นางกิตติยา อินทร์จันทร์ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่1

3.4 นางสุมิตรา ไชยมา ครูผู้สอนวิชาศิลปะ

3.5 นางเนตรทราย อนันตะอาด ครูชำนาญการพิเศษ วิชาศิลปะ

ผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง5ท่าน เสนอแนะให้เพิ่มกิจกรรมให้มีการฝึกด้านมิติสัมพันธ์ เพื่อให้เด็กได้ฝึกพัฒนาการด้านคิดเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ ปรับปรุงการกำหนดจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่1 เพิ่มมากขึ้น

4. นำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 ที่ไม่ไขว่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน จากการปรับปรุงชุดกิจกรรมทำให้สามารถสร้างชุดกิจกรรมได้ตรงวัตถุประสงค์มากขึ้น และได้ผลความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของกลุ่มทดลองที่ชัดเจนมากขึ้น

5. นำกิจกรรมทัศนศิลป์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะสมแล้วไปจัดทำชุดกิจกรรมที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.3 การสร้าง แบบทดสอบพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1

ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดทักษะด้านมิติสัมพันธ์ ดังนี้

1. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ โดยศึกษาเอกสารของเพียเจต์(piaget) ศึกษาแบบฝึกทักษะด้านมิติสัมพันธ์ ศึกษาเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถด้านมิติสัมพันธ์
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย มาสร้างเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทักษะด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปฏิบัติ มีทั้งหมด 50 ข้อ โดยทดสอบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ดังนี้

แบบทดสอบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1มีจำนวน 50 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

ได้คะแนน 1 หมายถึง สามารถทำแบบทดสอบได้ถูกต้อง

ได้คะแนน 0 หมายถึง ไม่สามารถทำแบบทดสอบได้ถูกต้อง

3. สร้างคู่มือการดำเนินการสอบวัดทักษะด้านมิติสัมพันธ์ โดยให้สอดคล้องกับแบบฝึกทักษะในแต่ละชุด
4. นำแบบทดสอบวัดทักษะด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความเที่ยงตรง และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย มีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

ผลการพิจารณา จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง3คน ได้ลงความเห็นเห็นว่านำผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบมาหาคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์ของกิจกรรมค่า IOC เกณฑ์ตั้งแต่ .05 ขึ้นไปถือว่าแบบทดสอบนั้นใช้ได้

5. นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1 ที่ไม่ใช่อีกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน เมื่อนำทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างแล้วนั้นผลที่ได้ คือ มีผลคะแนนที่มีความเที่ยงตรงและตรงกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยมากขึ้น
6. นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1 ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะสมแล้วไปจัดทำชุดกิจกรรมที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สำรวจพื้นที่เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรนักเรียนชั้นปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 ,ศึกษาเอกสารข้อมูล งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้แก่ โรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 พร้อมสัมภาษณ์ครูผู้สอนในรายวิชาทัศนศิลป์นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1
3. จัดประชุมเพื่อประมวลผลเพื่อวางแผนดำเนินงานวิจัยเพื่อสร้างชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1

4. สร้างชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ให้เกิดทักษะด้านการเขียน นำชุดกิจกรรมปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประสิทธิภาพชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์มีทั้งหมด 5 ชุดกิจกรรม ดังนี้

- (1) ทัศนศิลป์กับการวาดภาพ
- (2) ทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์
- (3) ทัศนศิลป์กับการปั้น
- (4) ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์
- (5) ทัศนศิลป์กับการระบายสี

5. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1 เพื่อนำมาใช้ก่อนเรียน ก่อนทำกิจกรรมทัศนศิลป์กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์และกับกลุ่มที่ไม่ใช้ชุดกิจกรรมเพื่อเก็บข้อมูลก่อนใช้ชุดกิจกรรม และทดสอบอีกครั้งหลังจากที่กลุ่มตัวอย่างได้ใช้ชุดกิจกรรมแล้วเพื่อหาค่าผลก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์

6. ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาการ จำนวน 30 คน

7. นำผลการจัดกิจกรรมมาวิเคราะห์ผลการวิจัย ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร สูตรการหาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (พิสิษฐ์ ทองงาม . 2555)

$$E_1 = \frac{\sum x}{\frac{N}{A} \times 100}$$

เมื่อ E1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมของผลงาน
A แทน คะแนนเต็มของผลงาน
N แทน จำนวนนักเรียน

2. สูตรการหาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2548: 153)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูลทั้งหมด
n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3. สูตรการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2548: 167 - 169)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 + (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N แทน จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
X แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลัง 2

4. สถิติที่ใช้เปรียบเทียบคะแนน ก่อนและหลังการสอนโดยใช้สูตร t-test ดังนี้

(ล้วน สายยศ;และอังคณา สายยศ. 2538: 100 -101)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 + (\sum D)^2}{(n-1)}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการแจกแจงแบบ t

D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนน เป็นระดับความสามารถทางทัศนศิลป์ 3 ระดับ ดังนี้

2.34 – 3.00 คะแนน หมายความว่า ดี (3)

1.67 – 2.33 คะแนน หมายความว่า พอใช้ (2)

1.00 –1.66 คะแนน หมายความว่า ปรับปรุง (1)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนา กิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โรงเรียน บ้านดงขุยวิทยาการ จำนวน 30 คน ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้าน มิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ตารางที่ 2 สรุปผลการหาประสิทธิภาพของ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้าน มิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาการ จำนวน 30 คน

รายละเอียดของชุดกิจกรรม	ประสิทธิภาพ E_1 / E_2
1. ทัศนศิลป์กับการวาดภาพ	80.30 / 82.66
2. ทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์	82.30 / 83.00
3. ทัศนศิลป์กับการปั้น	80.30 / 85.00
4. ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์	84.00 / 83.66
5. ทัศนศิลป์กับการระบายสี	81.60 / 83.66
รวมเฉลี่ย	81.70 / 83.60

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้าน มิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาการ จำนวน 30 คน ทำคะแนน ภาคปฏิบัติ 5 กิจกรรม ค่าเฉลี่ยร้อยละ 81.70 และทำคะแนนแบบข้อทดสอบหลังเรียนจำนวน 50 ข้อ เฉลี่ยร้อยละ 83.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ตารางที่ 3 คะแนนการปฏิบัติของ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาการ จำนวน 30 คน จากชุดกิจกรรม 5 กิจกรรม

ลำดับที่	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5
	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน
1	8	8	9	8	9
2	7	8	7	9	8
3	8	8	8	8	9
4	8	9	9	8	8
5	9	7	7	8	8
6	9	8	9	9	9
7	8	8	7	8	8
8	9	8	8	8	8
9	9	8	8	7	7
10	8	8	7	8	8
11	8	8	8	8	8
12	6	8	7	8	7
13	7	9	8	9	8
14	7	9	8	9	8
15	8	8	8	8	8
16	9	8	9	9	9
17	8	8	8	9	8
18	7	8	8	9	8
19	8	9	8	9	8
20	8	9	9	9	8
21	9	9	9	9	8
22	9	9	8	9	8
23	8	8	7	9	7
24	7	8	8	8	8
25	8	8	8	8	8
26	9	7	8	7	9

ลำดับที่	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5
	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน	10 คะแนน
27	8	8	9	8	8
28	7	8	8	9	8
29	8	9	8	9	9
30	9	9	8	8	9
รวม	241	247	241	252	245
คะแนนเฉลี่ย	8.03	8.23	8.03	8.40	8.16
คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	80.30	82.30	80.30	84.00	81.60

คะแนนเฉลี่ยทุกกิจกรรม 81.70

จากตารางที่ 3 คะแนนปฏิบัติกิจกรรมของ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้าน
มิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร จำนวน 30 คน ได้คะแนน
เฉลี่ยทุกกิจกรรม 81.70 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริม
 ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาการ
 ตามวัตถุประสงค์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ตารางที่ 4 คะแนนก่อนใช้และหลังใช้ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้าน
 มิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาการ จำนวน 30 คน ชุดที่ 1
 มิติสัมพันธ์ด้านการวาดภาพ 10 ข้อ 10 คะแนน

ลำดับที่	คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนหลังใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)
1	6	8
2	5	8
3	7	9
4	5	7
5	6	8
6	6	9
7	6	9
8	5	8
9	6	7
10	6	8
11	6	9
12	6	9
13	5	7
14	7	8
15	6	8
16	6	8
17	6	8
18	7	9
19	7	9
20	7	8
21	7	8
22	7	8

ลำดับที่	คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนหลังใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)
23	5	7
24	6	8
25	7	9
26	7	9
27	6	9
28	6	8
29	8	10
30	6	8
รวม	186	248
คะแนนเฉลี่ย	6.20	8.26
คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	62.00	82.66

จากตารางที่ 4 คะแนนก่อนเรียนนักเรียนทำได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 62.00 และหลังเรียน
นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 82.66 นักเรียนมีผลการเรียนที่สูงขึ้น

ตารางที่ 5 คะแนนก่อนใช้และหลังใช้ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้าน
 มิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร จำนวน 30 คน
 ชุดที่ 2 มิติสัมพันธ์ด้านการพิมพ์ 10 ข้อ 10 คะแนน

ลำดับที่	คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนหลังใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)
1	7	9
2	6	9
3	5	8
4	6	8
5	8	9
6	6	7
7	5	6
8	7	8
9	6	7
10	7	8
11	6	8
12	8	10
13	5	7
14	7	10
15	6	10
16	6	8
17	6	8
18	5	9
19	5	6
20	4	7
21	5	7
22	6	8
23	7	10
24	8	10
25	6	9

ลำดับที่	คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนหลังใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)
26	6	9
27	7	9
28	5	8
29	5	7
30	6	10
รวม	182	249
คะแนนเฉลี่ย	6.06	8.30
คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	60.60	83.00

จากตารางที่ 5 คะแนนก่อนเรียนนักเรียนทำได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60.60 และหลังเรียน
นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.00 นักเรียนมีผลการเรียนที่สูงขึ้น

ตารางที่ 6 คะแนนก่อนใช้และหลังใช้ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้าน
 มิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร จำนวน 30 คน ชุดที่ 3
 มิติสัมพันธ์ด้านการป็น 10 ข้อ 10 คะแนน

ลำดับที่	คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนหลังใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)
1	6	8
2	6	8
3	5	9
4	8	9
5	5	7
6	7	9
7	7	9
8	8	10
9	6	8
10	5	8
11	7	8
12	5	7
13	6	9
14	7	9
15	6	8
16	7	8
17	5	6
18	5	7
19	6	8
20	8	10
21	5	9
22	7	9
23	8	9
24	7	9
25	8	10

ลำดับที่	คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนหลังใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)
26	6	10
27	6	8
28	7	8
29	8	9
30	7	9
รวม	194	255
คะแนนเฉลี่ย	6.46	8.50
คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	64.60	85.00

จากตารางที่ 6 คะแนนก่อนเรียนนักเรียนทำได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 64.60 และหลังเรียน
นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.00 นักเรียนมีผลการเรียนที่สูงขึ้น

ตารางที่ 7 คะแนนก่อนใช้และหลังใช้ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้าน
 มิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร จำนวน 30 คน ชุดที่ 4
 มิติสัมพันธ์ด้านการประติษฐ์ 10 ข้อ 10 คะแนน

ลำดับที่	คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนหลังใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)
1	8	10
2	6	8
3	6	9
4	8	10
5	6	8
6	6	8
7	5	8
8	5	7
9	6	8
10	7	9
11	7	9
12	6	7
13	7	8
14	6	8
15	6	8
16	8	9
17	8	10
18	5	7
19	5	6
20	6	8
21	7	9
22	7	9
23	6	9
24	7	8
25	7	8

ลำดับที่	คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนหลังใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)
26	6	9
27	6	9
28	7	8
29	7	8
30	8	9
รวม	195	251
คะแนนเฉลี่ย	6.50	8.36
คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	65.00	83.66

จากตารางที่ 7 คะแนนก่อนเรียนนักเรียนทำได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 65.00 และหลังเรียนนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.66 นักเรียนมีผลการเรียนที่สูงขึ้น

ตารางที่ 8 คะแนนก่อนใช้และหลังใช้ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้าน
 มิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร จำนวน 30 คน ชุดที่ 5
 มิติสัมพันธ์ด้านการระบายสี 10 ข้อ 10 คะแนน

ลำดับที่	คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนหลังใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)
1	5	9
2	6	8
3	7	9
4	8	9
5	6	8
6	6	8
7	5	8
8	6	7
9	7	8
10	3	6
11	6	7
12	6	7
13	7	8
14	7	8
15	7	10
16	5	8
17	6	9
18	8	10
19	6	7
20	5	8
21	6	9
22	7	8
23	6	9
24	8	9
25	5	9

ลำดับที่	คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)	คะแนนหลังใช้ชุดกิจกรรม (10 คะแนน)
26	6	8
27	7	9
28	7	9
29	8	10
30	7	10
รวม	189	251
คะแนนเฉลี่ย	6.30	8.36
คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ	63.00	83.66

จากตารางที่ 8 คะแนนก่อนเรียนนักเรียนทำได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 63.00 และหลังเรียน
นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.66 นักเรียนมีผลการเรียนที่สูงขึ้น

ตารางที่ 9 คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรมและหลังการใช้ชุดกิจกรรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาการ จำนวน 30 คน จากการทำแบบข้อทดสอบ จำนวน 5 กิจกรรม กิจกรรมละ 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน รวมทำแบบข้อทดสอบทั้งหมด 50 ข้อ 50 คะแนน

ลำดับที่	คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรม (50 คะแนน)	คะแนนหลังใช้ชุดกิจกรรม (50 คะแนน)
1	32	44
2	29	41
3	30	44
4	35	43
5	31	40
6	31	41
7	28	40
8	31	40
9	31	38
10	28	39
11	32	41
12	31	40
13	30	39
14	34	43
15	31	44
16	32	41
17	31	41
18	30	42
19	29	36
20	30	41
21	30	42
22	34	42
23	32	44
24	36	44
25	33	44

ลำดับที่	คะแนนก่อนใช้ชุดกิจกรรม (50 คะแนน)	คะแนนหลังใช้ชุดกิจกรรม (50 คะแนน)
26	31	45
27	32	44
28	32	41
29	36	44
30	34	46
$\bar{X}$	31.53	41.80
$\sum D$	946	1254
$\sum D^2$	29956	52953

จากตารางที่ 9 พบว่านักเรียนทุกคนเมื่อผ่านการเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาการ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ไม่มีนักเรียนคนใดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่าเดิม ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ หาค่า t ต่อไป

ตารางที่ 10 แสดงการหาค่า t และนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	$\sum D$	$\sum D^2$	df	t
ข้อทดสอบก่อนเรียน	30 คน	31.53	946	29956	28	27.3903
ข้อทดสอบหลังเรียน	30 คน	41.80	1254	52953		

ข้อสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วย ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

บทที่5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 ซึ่งมีขั้นตอนของการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุปดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

5.2. สมมติฐานในการวิจัย

หลังจากที่เด็กได้รับชุดกิจกรรมทัศนศิลป์แล้ว เด็กจะมีความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ที่ดีกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ มีสมมติฐานดังนี้

- 1.หลังเด็กได้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์
- 2.คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ หลังที่ใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์

5.3 ขอบเขตการศึกษา

1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 คือโรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร ตำบลดงขุย อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

2.กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร จำนวน 30 คน

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์

ตัวแปรตาม คือ ทักษะด้านมิติสัมพันธ์

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

- 1.แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 แผน แผนละ1 ชั่วโมงรวมใช้เวลาทั้งหมด 5 ชั่วโมง โดยแบ่งกิจกรรมดังนี้ (1) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับการวาดภาพ (2) ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์ (3)ทัศนศิลป์กับการปั้น (4)ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์ (5) ทัศนศิลป์กับการระบายสี
2. แบบทดสอบทักษะด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1

5.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

1. สำรวจพื้นที่เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรนักเรียนชั้นปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 ,ศึกษาเอกสารข้อมูล งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 2. ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยได้แก่ โรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 พร้อมสัมภาษณ์ครูผู้สอนในรายวิชาทัศนศิลป์นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1
 3. จัดประชุมเพื่อประมวลผลเพื่อวางแผนดำเนินงานวิจัยเพื่อสร้างชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1
 4. สร้างชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ให้เกิดทักษะด้านการเขียน นำชุดกิจกรรมปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประสิทธิภาพชุดกิจกรรม
- ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์มีทั้งหมด 5 ชุดกิจกรรม ดังนี้
- (1) ทัศนศิลป์กับการวาดภาพ
 - (2) ทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์
 - (3) ทัศนศิลป์กับการปั้น
 - (4) ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์
 - (5) ทัศนศิลป์กับการระบายสี

5. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1 เพื่อนำมาใช้ก่อนเรียน ก่อนทำกิจกรรมทัศนศิลป์กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์และกับกลุ่มที่ไม่ใช้ชุดกิจกรรม เพื่อเก็บข้อมูลก่อนใช้ชุดกิจกรรม และทดสอบอีกครั้งหลังจากที่กลุ่มตัวอย่างได้ใช้ชุดกิจกรรมแล้วเพื่อหาค่าผลก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์

6. ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร จำนวน 30 คน

7. นำผลการจัดกิจกรรมมาวิเคราะห์ผลการวิจัย ทางสถิติ

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนากิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร จำนวน 30 คน ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ตารางที่ 2 สรุปผลการหาประสิทธิภาพของ ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดงขุยวิทยาคาร จำนวน 30 คน

5.7 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1.คะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1 หลังจากที่ใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ มีความแตกต่างจากก่อนใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ โดยหลังจากที่นักเรียนได้ใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วย ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

5.8 อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 สรุปผลได้ว่า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เสริมสร้างความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

และ เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ คือการสร้างแบบฝึกด้วยการนำองค์ประกอบของทัศนศิลป์ ซึ่งได้แก่ การวาดภาพ ระบายสี ภาพพิมพ์ การปั้น นำมาประยุกต์สร้างให้เชื่อมโยงกับการสร้างแบบฝึกด้านมิติสัมพันธ์ มีจำนวน 5 ชุดกิจกรรม ได้แก่ (1) ทัศนศิลป์กับการวาดภาพ (2) ทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์ (3) ทัศนศิลป์กับการปั้น (4) ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์ (5) ทัศนศิลป์กับการระบายสี เพื่อเพิ่มทักษะด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์มีพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์สูงขึ้นโดยมีขั้นของการพัฒนาด้านมิติสัมพันธ์ค่อยๆเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยเริ่มจากกิจกรรมทัศนศิลป์ที่ได้ทำในสัปดาห์ที่ 1 เป็นช่วงปรับตัวในการเริ่มทำกิจกรรมทัศนศิลป์ เมื่อเริ่มเข้ากิจกรรมทัศนศิลป์ในสัปดาห์ที่ 4-5 ความสามารถในการด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังจากได้ทำแบบทดสอบด้านมิติสัมพันธ์แล้วนั้นนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดกิจกรรมทัศนศิลป์มีพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ดังกล่าวเหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งชุดกิจกรรมนั้นเป็นการเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมศิลปะและความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะซึ่งเป็นการส่งเสริมให้มีอิสระความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาด้านความคิดจินตนาการ เชื่อมโยงเรื่องราวในมิติสัมพันธ์ในการเรียนรู้ของนักเรียน เช่นในเรื่องของตำแหน่งทิศทางของวัตถุ ความเหมือน ความแตกต่างของสิ่งของ ในการเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ของสิ่งรอบตัวเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาความรู้แก่นักเรียน เป็นการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการสร้างภาพตามความคิดจินตนาการโดยการวาดภาพระบายสี ซึ่งเป็นขั้นเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ด้านมิติสัมพันธ์ต่อไป เนื่องจากมีความเชื่อมโยงในการใช้ทักษะเพื่อเพิ่มความสามารถในมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เป็นเครื่องมือในการช่วยเพิ่มความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ตลอดจนมีการพัฒนาด้านสติปัญญาในเรื่องของความคิดและความเข้าใจเหตุผลอย่างง่ายจากการทำกิจกรรมทัศนศิลป์ ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะด้านมิติสัมพันธ์สูงขึ้น การจัดกิจกรรมในโรงเรียนสำหรับเด็กมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ซึ่งกิจกรรมที่จัดควรคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรม กิจกรรมที่จัดควรเน้นให้มีสื่อของจริงให้เด็กมีโอกาสสังเกต สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาด้วยตนเอง (กรมวิชาการ. 2540 : 23) ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์เป็นความสามารถด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยซึ่งมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้ในด้านอื่นๆ ซึ่งความสามารถด้านมิติสัมพันธ์นี้สามารถพัฒนาได้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสใช้วัตถุสิ่งของต่างๆอย่างชำนาญ จัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต ได้ฝึกการมองรายละเอียดของสิ่งต่างๆ การเล่นเกมการศึกษา การเล่นบล็อก การจัดกิจกรรมที่让孩子ได้เปรียบเทียบ ขนาด รูปร่าง รูปทรง การฝึกในเรื่องของทิศทาง การทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นต้น (อารยา ล้อมสาย. 2552)

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1 ก่อนและหลัง การใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์พบว่านักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมทัศนศิลป์แตกต่างกันระหว่างก่อนใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์และหลังใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยหลังจากที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมทัศนศิลป์มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านมิติสัมพันธ์สูงกว่าก่อนที่นักเรียนใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เนื่องจากการทำกิจกรรมจากชุดกิจกรรมทัศนศิลป์นั้นช่วยเสริมสร้างความเชื่อมโยงของมิติในด้านต่างๆ ได้แก่ ความเหมือน ความแตกต่าง การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออกจากกัน และ ความสัมพันธ์ของตำแหน่งของวัตถุต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้เมื่อของนักเรียนเมื่อได้ฝึกทำกิจกรรมทัศนศิลป์บ่อยๆจะทำให้ความสัมพันธ์ของการเชื่อมโยงประสาทสัมพันธ์กันในด้านมิติสัมพันธ์ดีขึ้น ความสามารถทางมิติสัมพันธ์นี้เริ่มด้วย การที่ประสาทสัมผัสด้านการเห็นปรับภาพการรับรู้โลกรอบตัวให้แหลมคมยิ่งขึ้น ตาจะทำหน้าที่แยกแยะสีรูปร่าง พื้นผิว ความลึก มิติ และความเกี่ยวพัน เมื่อความสามารถด้านนี้เริ่มพัฒนา ความประสานสอดคล้องของตา-มือ และการควบคุม กล้ามเนื้อจะช่วยให้คนเราสามารถนำรูปร่างและสีที่เห็นจำลองผ่านออกทางสื่อต่างๆ ซึ่งความสามารถทางมิติสัมพันธ์นี้ สามารถเสริมสร้างและพัฒนาได้โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นจินตนาการ การสร้างสรรค์ และการใช้ ความคิดอย่างอิสระ โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง (วิชัย วงษ์ใหญ่ . 2542)

5.9 ข้อเสนอแนะ

การใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์นั้นครูสามารถนำชุดกิจกรรมไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1 ที่เริ่มเรียนรู้การเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนและเริ่มแบบกิจกรรมเริ่มต้นไปสู่กิจกรรมที่ยากขึ้นเพื่อให้นักเรียนกระบวนการการเรียนรู้เป็นระดับ ครูควรใช้ชุดกิจกรรมสม่ำเสมอเพื่อให้นักเรียนเกิดความเคยชินในการทำกิจกรรมผลของการทำกิจกรรมจะสอดคล้องกับความสามารถในด้านมิติสัมพันธ์ หลังจากนักเรียนได้ทำกิจกรรมทัศนศิลป์แล้วครูผู้สอนควรทดสอบความสามารถในด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนภายในระยะเวลาหลังจากทำกิจกรรมไม่นานมาก เนื่องจากนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่1นั้นยังมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของมิติต่างๆได้จากการจดจำเรียนรู้ที่เคยผ่านมา จะได้ผลการทดสอบที่ดี ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการจัดทำชุดกิจกรรมอื่นๆเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความหลากหลายของกิจกรรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.)
- กรมวิชาการ. 2542. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
- กรมวิชาการ. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา
- กรรณิการ์ พวงเกษม. 2552. ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา .
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กรกฎ แพทย์หลักฟ้า. (2552). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กระดับประถมวัยก่อนและ
หลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านมิติสัมพันธ์. ปรินญาณินพนธ์
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- จิรวัดน์ เพชรรัตน์. 2556. การอ่านและการเขียนทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- ทิตินา แคมมณี. 2545. ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์
ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เพ็ญทิพา อ่วมมณี. (2547). ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กประถมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
ด้วยลวดกำมะหยี่. ปรินญาณินพนธ์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ภวดีส์ สังข์เผือก. การศึกษาแนวคิดการสอนทัศนศิลป์ขั้นพื้นฐาน ในแนวปฏิรูปการศึกษา. ปรินญาณินพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- ภวดีส์ สังข์เผือก. การศึกษาแนวคิดการสอนทัศนศิลป์ขั้นพื้นฐาน ในแนวปฏิรูปการศึกษา. ปรินญาณินพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2548.
- มะลิฉัตร เอื้ออานน. 2545. กระบวนการเรียนการสอนทัศนศิลป์ ในระดับประถมศึกษาสำหรับครูยุคใหม่
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์
- รัตนา นิสมกุล. การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยน้ำตาสี. ปรินญา
ณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ล้วน สายยศ. (2543) . มิติสัมพันธ์สำคัญไฉน .วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์: 22-25
- วิรัตน์ พิชญ์ไพพบุรณ์. (2541). ศิลปะในโรงเรียนประถม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- วิรุณ ตั้งเจริญ. 2546. ศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สุดา ร่มพยอม. 2549.การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์.เชียงใหม่:บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อารี พันธมณี. (2543). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ 141

อารี พันธมณี.2557. ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปวีณ

ภาคผนวก ก

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์

แผนการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์

คู่มือการใช้แผนจัดกิจกรรมทัศนศิลป์

หลักการและเหตุผล

ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความสามารถทางสมองของมนุษย์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้และความสามารถด้านอื่นๆ อีกหลายด้านความสามารถด้านมิติสัมพันธ์เป็นความสามารถที่จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ช่วยในการพัฒนา การเข้าใจความสัมพันธ์ในการเชื่อมโยงของวัตถุและสิ่งรอบตัว ในด้านความเหมือน ความแตกต่าง การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออกจากกัน และความสัมพันธ์ของตำแหน่งของวัตถุต่างๆ การจัดกิจกรรมทัศนศิลป์จึงเป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ได้ดีขึ้น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1จากกิจกรรมทัศนศิลป์
2. เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ในเรื่องการเชื่อมโยง ความเหมือนความแตกต่าง การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออกจากกัน และความสัมพันธ์ของตำแหน่งของวัตถุต่างๆ

เนื้อหา

การจัดกิจกรรมทัศนศิลป์เป็นการสร้างกิจกรรมให้เด็กเกิดจินตนาการและเกิดความเชื่อมโยงความคิดและมิติสัมพันธ์ทางการมองเห็นทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และจดจำได้ดี การฝึกทักษะการเรียนรู้ด้านมิติสัมพันธ์โดยผ่านกิจกรรมทัศนศิลป์ จำนวน5กิจกรรม ได้แก่ (1) ทัศนศิลป์กับการวาดภาพ (2) ทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์ (3) ทัศนศิลป์กับการปั้น (4) ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์ (5) ทัศนศิลป์กับการระบายสีนักเรียนได้ทำกิจกรรมทัศนศิลป์ทั้ง5กิจกรรมเพื่อช่วยในการฝึกการเชื่อมโยงในรูปแบบมิติสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กต่อไป

หลักการจัดกิจกรรม

1. กิจกรรมนี้ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง
2. การจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ โดยใช้แบบฝึกหัดจากกิจกรรมทัศนศิลป์ที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไป
3. ครูผู้สอนประจำชั้นร่วมสังเกตการณ์ทำกิจกรรมของเด็กนักเรียนกับผู้วิจัย
4. ให้เด็กนักเรียนมีอิสระในการทำกิจกรรม มีการจัดสถานที่เอื้อต่อการทำกิจกรรมทัศนศิลป์ เช่น เรื่องแสงสว่าง อุปกรณ์ที่เด็กใช้ในการทำกิจกรรม

5.ในระหว่างการทำกิจกรรมมีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กเพื่อสอบถามและเป็นการกระตุ้นให้เกิดแรงเสริมในการทำกิจกรรม

6.หลังจากใช้ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ผู้วิจัยให้เด็กทำแบบทดสอบด้านมิติสัมพันธ์และนำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์ผลของความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1

แผนการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ ชุดที่1ทัศนศิลป์กับการวาดภาพ

สัปดาห์ที่1 เวลา (2ชั่วโมง) กิจกรรม วาดภาพต่อเติม

จุดมุ่งหมาย

- 1.เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1จากกิจกรรมทัศนศิลป์
- 2.เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ในเรื่องการเชื่อมโยง ความเหมือนความแตกต่าง การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออกจากกัน และความสัมพันธ์ของตำแหน่งของวัตถุต่างๆ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

- 1.ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมอุปกรณ์และความพร้อมของนักเรียนในการเริ่มทำกิจกรรม
2. แนะนำวัสดุ อุปกรณ์ และอธิบายขั้นตอนในการทำกิจกรรมวาดภาพต่อเติมให้นักเรียนเข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม
- 3.กำหนดให้นักเรียนทำกิจกรรมโดยการวาดภาพต่อเติมตามตัวอย่างที่กำหนดให้สมบูรณ์และเติมแต่งเส้นลวดลายตามจินตนาการให้สวยงาม
- 4.เปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยมีการสังเกตการณ์จากผู้วิจัย
- 5.เมื่อนักเรียนทำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำผลการทำกิจกรรมของนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อให้คะแนน
6. นำแบบทดสอบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ให้เด็กทำหลังจากได้ทำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์แล้ว
- 7.นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำเสร็จแล้วนำมาวิเคราะห์ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

ขั้นสรุป

- 1.นักเรียนได้นำเสนอผลงานวาดภาพร่วมกันในห้องเรียนกับเพื่อน ครู และผู้วิจัย
- 2.ผู้วิจัยจดบันทึกคำพูดและเรื่องราวที่นักเรียนนำเสนอผลงาน
- 3.หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมให้นักเรียนช่วยกันเก็บวัสดุ อุปกรณ์ และช่วยกันทำความสะอาด

วัสดุอุปกรณ์

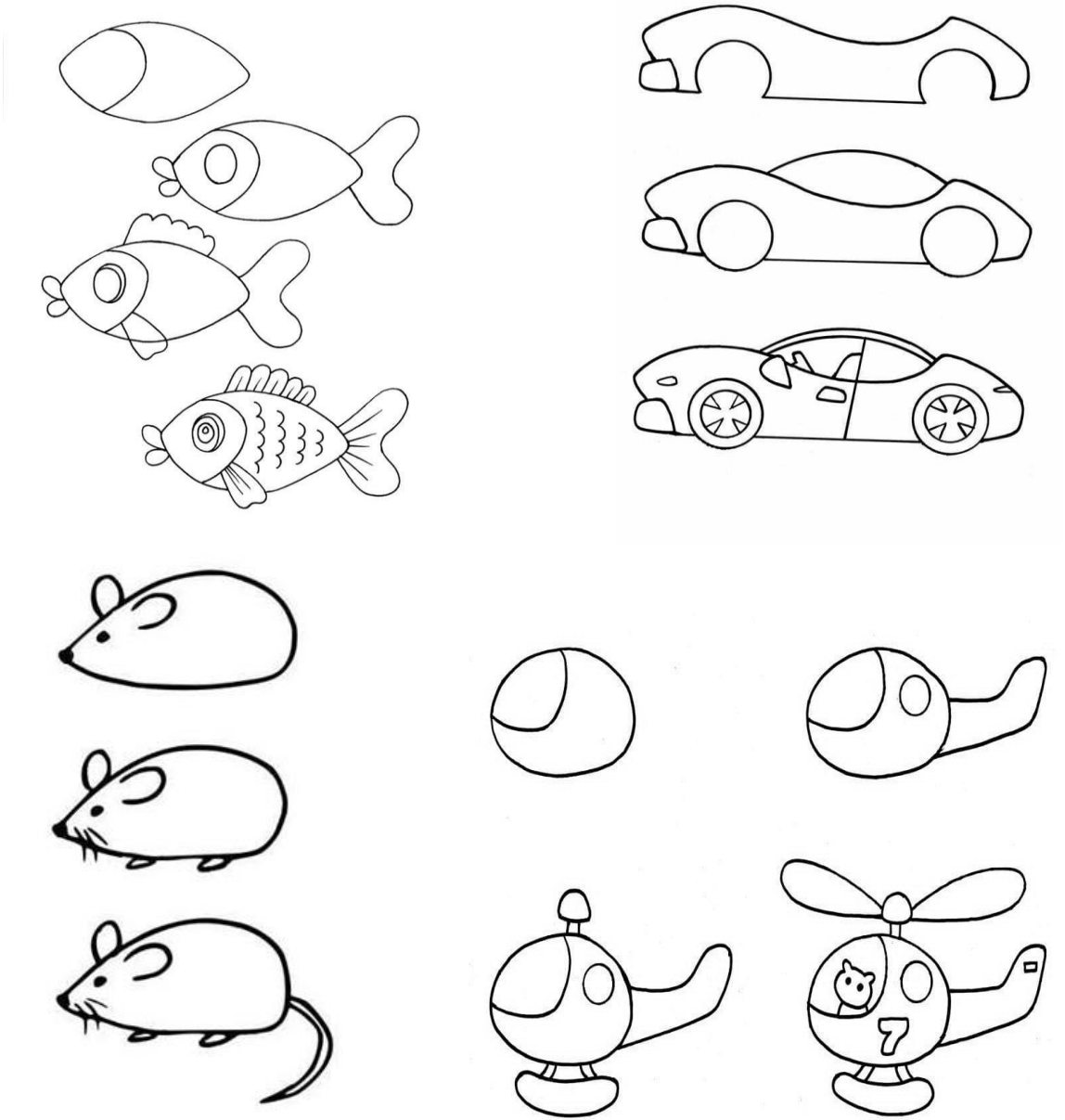
- 1.ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ชุดที่1ทัศนศิลป์กับการวาดภาพ
- 2.ยางลบ
- 3.สีไม้
- 4.ดินสอ
- 5.สีเมจิก
- 6.ไม้บรรทัด
- 7.สมุดวาดภาพ

การประเมินผล

- 1.สังเกตการทำกิจกรรมและผลงานของนักเรียน
- 2.สังเกตพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์
- 3.สังเกตพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนจากกิจกรรมวาดภาพ ผ่านผลงานและแบบทดสอบด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1 โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตัวอย่างชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ทัศนศิลป์กับการวาดภาพ

กิจกรรมวาดภาพต่อเติม

แผนการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ ชุดที่2 ทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์
สัปดาห์ที่2 เวลา (2ชั่วโมง) กิจกรรม ภาพพิมพ์จากนิ้วมือ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1จากกิจกรรมทัศนศิลป์
2. เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ในเรื่องการเชื่อมโยง ความเหมือนความแตกต่าง การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออกจากกัน และความสัมพันธ์ของตำแหน่งของวัตถุต่างๆ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมอุปกรณ์และความพร้อมของนักเรียนในการเริ่มทำกิจกรรม
2. แนะนำวัสดุ อุปกรณ์ และอธิบายขั้นตอนในการทำกิจกรรมภาพพิมพ์จากนิ้วมือให้นักเรียนเข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม
3. กำหนดให้เด็กทำกิจกรรมโดยให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานจากการพิมพ์นิ้วหรือมือลงบนกระดาษให้เกิดเป็นรูปภาพที่สมบูรณ์
4. เปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยมีการสังเกตการณ์จากผู้วิจัย
5. เมื่อนักเรียนทำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำผลการทำกิจกรรมของนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อให้คะแนน
6. นำแบบทดสอบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ให้นักเรียนทำหลังจากได้ทำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์แล้ว
7. นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำเสร็จแล้วนำมาวิเคราะห์ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

ขั้นสรุป

1. นักเรียนได้นำเสนอผลงานภาพพิมพ์จากนิ้วมือน่วมกันในห้องเรียนกับเพื่อน ครู และผู้วิจัย
2. ผู้วิจัยจดบันทึกคำพูดและเรื่องราวที่นักเรียนนำเสนอผลงาน
3. หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมให้นักเรียนช่วยกันเก็บวัสดุ อุปกรณ์ และช่วยกันทำความสะอาด

วัสดุอุปกรณ์

1. ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ชุดที่2 ทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์
2. ยางลบ
3. สีน้ำ
4. ดินสอ
5. สีโปสเตอร์
6. สีเมจิก

7. ผ้าเช็ดสี
8. สีเทียนน้ำมัน
9. กระดาษรองวาดภาพ
10. จานสี
11. พู่กัน
12. กระดาษ 100 ปอนด์

การประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรมและผลงานของนักเรียน
2. สังเกตพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน
3. สังเกตพัฒนาการด้านมิติของสัมพันธ์จากกิจกรรมทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์ ผ่านผลงานและแบบทดสอบด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตัวอย่างชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ทัศนศิลป์กับภาพพิมพ์
กิจกรรมภาพพิมพ์จากนิ้วมือ

แผนการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ ชุดที่3 ทัศนศิลป์กับการปั้น
สัปดาห์ที่1 เวลา (2ชั่วโมง) กิจกรรม ปั้นสร้างสรรค์

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1จากกิจกรรมทัศนศิลป์
2. เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ในเรื่องการเชื่อมโยง ความเหมือนความแตกต่าง การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออกจากกัน และความสัมพันธ์ของตำแหน่งของวัตถุต่างๆ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมอุปกรณ์และความพร้อมของนักเรียนในการเริ่มทำกิจกรรม
2. แนะนำวัสดุ อุปกรณ์ และอธิบายขั้นตอนในการทำกิจกรรมทัศนศิลป์กับการปั้น ให้นักเรียนเข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติงาน
3. กำหนดให้นักเรียนทำกิจกรรมปั้นสร้างสรรค์ ตามที่กำหนดและนำดินน้ำมันมาต่อเติมให้เกิดรูปทรงตามจินตนาการได้
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยมีการสังเกตการณ์จากผู้วิจัย
5. เมื่อนักเรียนทำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำผลการทำกิจกรรมมาวิเคราะห์เพื่อให้คะแนน
6. นำแบบทดสอบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ให้นักเรียนทำหลังจากได้ทำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์แล้ว
7. นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำเสร็จแล้วนำมาวิเคราะห์ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

ขั้นสรุป

1. นักเรียนได้นำเสนอผลงานการปั้นนำเสนอผลงานร่วมกันในห้องเรียนกับเพื่อน ครู และผู้วิจัย
2. ผู้วิจัยจดบันทึกคำพูดและเรื่องราวที่นักเรียนนำเสนอเกี่ยวกับผลงาน
3. หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมให้นักเรียนช่วยกันเก็บวัสดุ อุปกรณ์ และช่วยกันทำความสะอาด

วัสดุอุปกรณ์

1. ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ชุดที่3 ทัศนศิลป์กับการปั้น
2. ดินน้ำมัน
3. อุปกรณ์การปั้น
4. กระดาษรองวาดภาพ

การประเมินผล

- 1.สังเกตการทำกิจกรรมและผลงานของนักเรียน
- 2.สังเกตพัฒนาการด้านการเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ของนักเรียน
- 3.สังเกตพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนจากกิจกรรมการปั้นสร้างสรรค์ ผ่านผลงานและแบบทดสอบด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตัวอย่างชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับการปั้น กิจกรรมการปั้นสร้างสรรค์

แผนการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ ชุดที่4 ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์

สัปดาห์ที่4 เวลา (2ชั่วโมง) กิจกรรม การประดิษฐ์

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1จากกิจกรรมทัศนศิลป์
2. เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ในเรื่องการเชื่อมโยง ความเหมือนความแตกต่าง การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออกจากกัน และความสัมพันธ์ของตำแหน่งของวัตถุต่างๆ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมอุปกรณ์และความพร้อมของนักเรียนในการเริ่มทำกิจกรรม
2. แนะนำวัสดุ อุปกรณ์ และอธิบายขั้นตอนในการทำกิจกรรมการประดิษฐ์ให้นักเรียนเข้าใจก่อนลงมือ

ปฏิบัติกิจกรรม

3. กำหนดให้นักเรียนทำกิจกรรมโดยการประดิษฐ์ตามจินตนาการของนักเรียนที่ผู้วิจัยเตรียมให้
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยมีการสังเกตการณ์จากผู้วิจัย
5. เมื่อนักเรียนทำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยนำผลการทำกิจกรรมมาวิเคราะห์เพื่อให้คะแนน
6. นำแบบทดสอบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ให้นักเรียนทำหลังจากได้ทำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์แล้ว
7. นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำเสร็จแล้วนำมาวิเคราะห์ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

ขั้นสรุป

1. นักเรียนได้นำเสนอผลงานการประดิษฐ์ร่วมกันในห้องเรียนกับเพื่อน ครู และผู้วิจัย
2. ผู้วิจัยจดบันทึกคำพูดและเรื่องราวที่นักเรียนนำเสนอเกี่ยวกับผลงาน
3. หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมให้นักเรียนช่วยกันเก็บวัสดุ อุปกรณ์ และช่วยกันทำความสะอาด

วัสดุอุปกรณ์

1. ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ชุดที่4 ทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์
2. ยางลบ
3. เศษกระดาษสี
4. ดินสอ
5. ไม้พรม
6. ลูกปัด
7. กาว
8. กรรไกร

การประเมินผล

- 1.สังเกตการทำกิจกรรมและผลงานของนักเรียน
- 2.สังเกตพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน
- 3.สังเกตพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนจากกิจกรรมการประดิษฐ์ ผ่านผลงานและแบบทดสอบด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตัวอย่างชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับการประดิษฐ์ กิจกรรมการประดิษฐ์

แผนการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์ ชุดที่5 ทัศนศิลป์กับการระบายสี

สัปดาห์ที่5 เวลา (2ชั่วโมง) กิจกรรมการระบายสี

จุดมุ่งหมาย

- 1.เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1จากกิจกรรมทัศนศิลป์
- 2.เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ในเรื่องการเชื่อมโยง ความเหมือนความแตกต่าง การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออกจากกัน และความสัมพันธ์ของตำแหน่งของวัตถุต่างๆ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

- 1.ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมอุปกรณ์และความพร้อมของนักเรียนในการเริ่มทำกิจกรรม
2. แนะนำวัสดุ อุปกรณ์ และอธิบายขั้นตอนในการทำกิจกรรมการระบายสีให้นักเรียนเข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม
- 3.กำหนดให้นักเรียนทำกิจกรรมโดยการระบายสีตามจินตนาการจากภาพตามรูปที่กำหนดให้
- 4.เปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยมีการสังเกตการณ์จากผู้วิจัย
- 5.เมื่อนักเรียนทำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำผลการทำกิจกรรมมาวิเคราะห์เพื่อให้คะแนน
6. นำแบบทดสอบความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ให้นักเรียนทำหลังจากได้ทำชุดกิจกรรมทัศนศิลป์แล้ว
- 7.นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำเสร็จแล้วนำมาวิเคราะห์ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

ขั้นสรุป

- 1.นักเรียนได้นำเสนอผลงานระบายสีในห้องเรียนกับเพื่อน ครู และผู้วิจัย
- 2.ผู้วิจัยจดบันทึกคำพูดและเรื่องราวที่นักเรียนเล่าเกี่ยวกับผลงาน
- 3.หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมให้นักเรียนช่วยกันเก็บวัสดุ อุปกรณ์ และช่วยกันทำความสะอาด

วัสดุอุปกรณ์

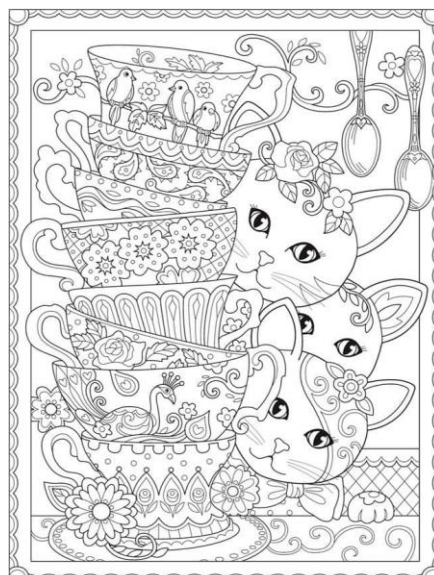
- 1.ชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ ชุดที่5 สีกับภาพพิมพ์
- 2.ยางลบ
- 3.สีไม้
- 4.สีเทียน
- 5.สีน้ำ
- 6.พู่กัน
- 7.จานสี

การประเมินผล

- 1.สังเกตการทำกิจกรรมและผลงานของนักเรียน
- 2.สังเกตพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน
- 3.สังเกตพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนจากกิจกรรมการระบายสี ผ่านผลงานและแบบทดสอบการด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียน โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตัวอย่างชุดกิจกรรมทัศนศิลป์กับการระบายสี

กิจกรรม การระบายสี

ภาคผนวก ข

คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์
ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์

คำชี้แจง

- 1.แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์สำหรับเด็กนักเรียนชั้นปีที่1 (อายุ6-7ปี)
- 2.แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 5 ชุด ชุดละ10 ข้อ รวมทั้งหมด 50 ข้อ มีลักษณะเป็นรูปแบบเลือกตอบจาก 3 ตัวเลือก แบบทดสอบนี้ใช้ประเมินความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1 ในการเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ ดังนี้ ความเหมือน ความแตกต่าง การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออกจากกัน และ ความสัมพันธ์ของตำแหน่งของวัตถุต่างๆ

คำแนะนำในการใช้แบบทดสอบ

1. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ประกอบด้วยแบบทดสอบ 5 ด้าน ดังนี้
ชุดที่ 1 การเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ความเหมือน จำนวน 10 ข้อ
ชุดที่ 2 การเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์การต่อเข้าด้วยกัน จำนวน 10 ข้อ
ชุดที่ 3 การเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์การแยกออกจากกัน จำนวน 10 ข้อ
ชุดที่ 4 การเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ตำแหน่งของวัตถุ จำนวน 10 ข้อ
ชุดที่ 5 การเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ความแตกต่าง จำนวน 10 ข้อ

การตรวจให้คะแนน

1. ข้อที่กากบาทที่นักเรียนเลือกตอบ (X) คำตอบที่ถูกต้องได้ 1 คะแนน
2. ข้อที่กากบาทที่นักเรียนเลือกตอบ (X) คำตอบที่ตอบผิดหรือไม่ได้กากบาท (X) และกากบาทเกิน1 คำตอบกำหนดให้ได้ 0 คะแนน

ข้อปฏิบัติในการสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบอ่านคำสั่งให้ผู้รับการทดสอบฟังช้าๆ และชัดเจน
2. ให้ผู้เข้ารับการทำให้แบบทดสอบทำแบบทดสอบตามเวลาที่กำหนดไว้ ระยะเวลาที่ใช้กำหนดข้อละ 1 นาที

ขั้นตอนการสอบ

ในการทดสอบ ให้ผู้ดำเนินการสอบปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. แจกแบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ และให้ผู้เข้ารับการทำให้แบบทดสอบ เขียนชื่อและนามสกุล ให้เรียบร้อย
2. อธิบายการเลือกคำตอบซึ่งสามารถเลือกคำตอบได้เพียง 1 ตัวเลือก โดยทำเครื่องหมาย X ลงในเลขข้อที่เลือกซึ่งคำตอบมี 3 ตัวเลือก อธิบายจนผู้ทดสอบเข้าใจ

3. ผู้ดำเนินการสอบอ่านคำถามในแต่ละข้อให้ผู้เข้ารับการทดสอบฟังทีละข้อซ้ำและชัดเจน ข้อละ 2 ครั้ง
4. สังเกตว่าผู้เข้ารับการทดสอบทำเครื่องหมาย x ครบทุกคนในแต่ละข้อ แล้วจึงอ่านคำถามข้อต่อไป จนครบ จำนวน 50 ข้อ

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1

(อายุ 6-7ปี)

ชุดที่1 การเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ความเหมือน

ชื่อ-นามสกุล.....

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/.....

คะแนนที่ได้

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจการเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ด้านความเหมือน

เวลาในการทดสอบ ข้อละ 1 นาที

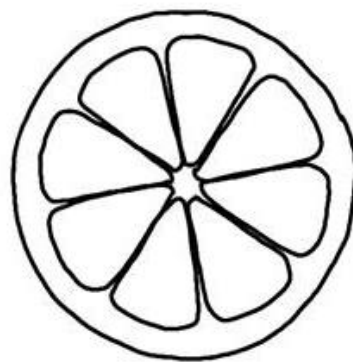
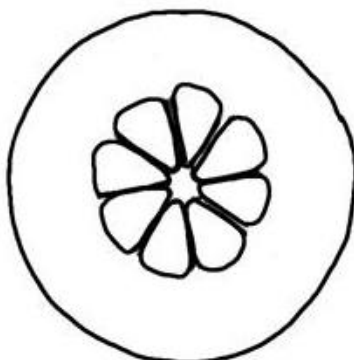
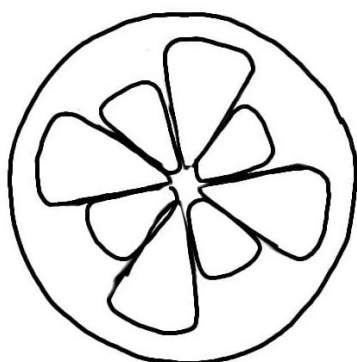
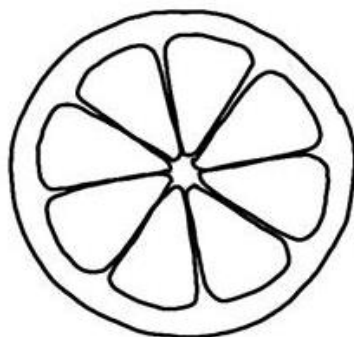
จำนวนข้อสอบ มีจำนวน 10 ข้อ

คำชี้แจง

1. ข้อสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
2. ผู้ดำเนินการสอบอ่านคำถามให้ผู้เข้ารับการทดสอบฟังเข้าใจชัดเจนอ่านซ้ำ 2 ครั้ง

แบบทดสอบตัวอย่าง

กำหนดให้ X ภาพที่เหมือนกับภาพด้านบน

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1
(อายุ 6-7ปี)

ชุดที่2 การเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ด้านการต่อเข้าด้วยกัน

ชื่อ-นามสกุล.....

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/.....

คะแนนที่ได้

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจการเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ด้านการต่อเข้าด้วยกัน

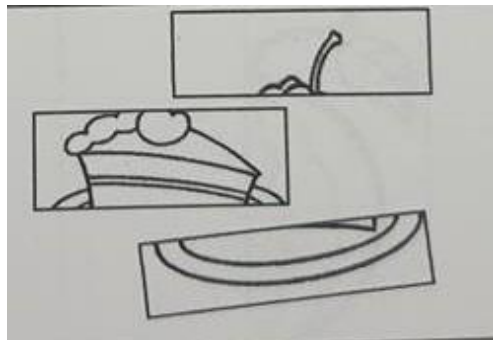
เวลาในการทดสอบ ข้อละ 1 นาที

จำนวนข้อสอบ มีจำนวน 10 ข้อ

- คำชี้แจง**
1. ข้อสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
 2. ผู้ดำเนินการสอบอ่านคำถามให้ผู้เข้ารับการทดสอบฟังช้าๆชัดเจนอ่านซ้ำ 2 ครั้ง

แบบทดสอบตัวอย่าง

กำหนดให้ X ภาพเมื่อนำมาต่อเข้าด้วยกันแล้วเป็นเหมือนรูด้านบน

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1
(อายุ 6-7ปี)

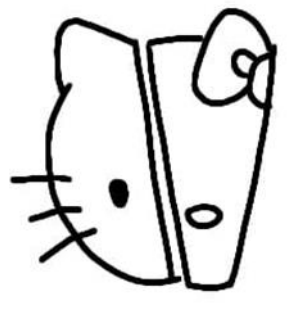
ชุดที่3 การเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ด้านการแยกออกจากกัน

ชื่อ-นามสกุล.....
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/.....
คะแนนที่ได้

จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจการเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์การแยกออกจากกัน
เวลาในการทดสอบ	ข้อละ 1 นาที
จำนวนข้อสอบ	มีจำนวน 10 ข้อ
คำชี้แจง	1. ข้อสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
2. ผู้ดำเนินการสอบอ่านคำถามให้ผู้เข้ารับการทดสอบฟังเข้าใจชัดเจนอ่านซ้ำ 2 ครั้ง

แบบทดสอบตัวอย่าง

กำหนดให้ X ภาพที่เป็นชิ้นส่วนที่แยกออกจากภาพด้านบน

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1
(อายุ 6-7ปี)

ชุดที่4 การเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ด้านตำแหน่งของวัตถุ

ชื่อ-นามสกุล.....

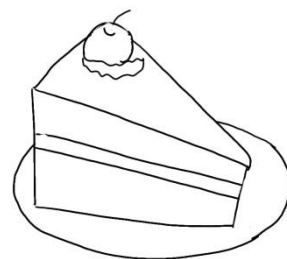
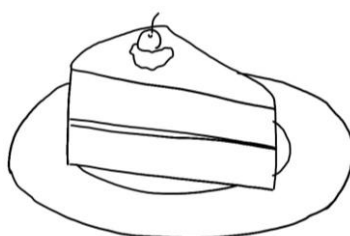
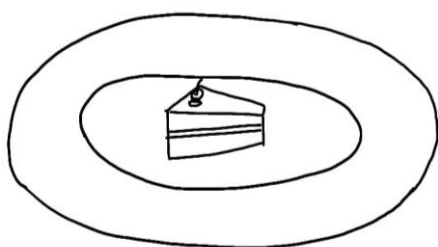
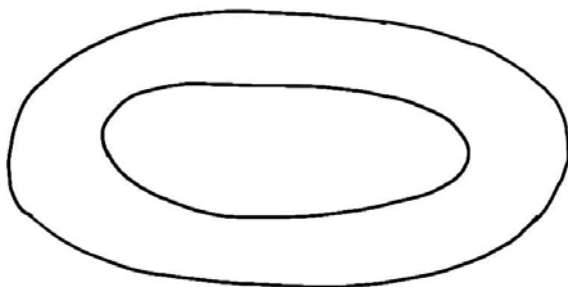
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/.....

คะแนนที่ได้

จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจการเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ตำแหน่งของวัตถุ
เวลาในการทดสอบ	ข้อละ 1 นาที
จำนวนข้อสอบ	มีจำนวน 10 ข้อ
คำชี้แจง	1. ข้อสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
2. ผู้ดำเนินการสอบอ่านคำถามให้ผู้เข้ารับการทดสอบฟังช้าๆชัดเจนอ่านซ้ำ 2 ครั้ง

แบบทดสอบตัวอย่าง

กำหนดให้ X ภาพที่มีขนาดวัตถุมีความเหมาะสมกับรูปแบบด้านบน

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1

(อายุ 6-7ปี)

ชุดที่5 การเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ด้านความแตกต่าง

ชื่อ-นามสกุล.....

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/.....

คะแนนที่ได้

จุดมุ่งหมาย เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจการเชื่อมโยงมิติสัมพันธ์ความแตกต่าง

เวลาในการทดสอบ ข้อละ 1 นาที

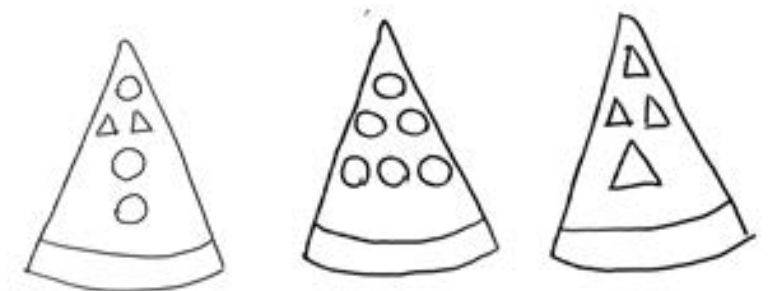
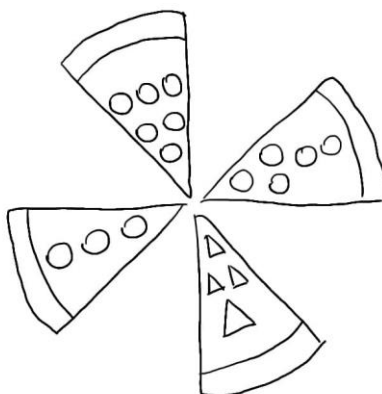
จำนวนข้อสอบ มีจำนวน 10 ข้อ

คำชี้แจง

1. ข้อสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
2. ผู้ดำเนินการสอบอ่านคำถามให้ผู้เข้ารับการทดสอบฟังเข้าใจชัดเจนอ่านซ้ำ 2 ครั้ง

แบบทดสอบตัวอย่าง

กำหนดให้ X ภาพที่แตกต่างกับภาพด้านบน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล

นางสาวอลิสณา อนันตะอาด

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปกรรม

หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏ 83 หมู่ 11 ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
67000 โทร 056717100 ต่อ5204

ประวัติการศึกษา

สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต(ทัศนศิลป์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2552

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต(ศิลปศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2556

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

สาขาวิชาศิลปกรรม

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย

1. หัวหน้าโครงการวิจัย/งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : การพัฒนาแปรรูปผ้ามัดย้อมสีจากมะขามเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋า ของกลุ่มผลิตภัณฑ์กระเป๋าหนัง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ งบประมาณแผ่นดินปี2558

2.ผู้ร่วมโครงการวิจัยชุดสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้วิถีชุมชนเมืองมะขามหวานสู่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จากการมีส่วนร่วมของชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ แผนงานวิจัย: ภาพวาดทรัพยากรมะขามหวานพืชประจำถิ่นเพื่อการเรียนรู้สู่ชุมชน งบประมาณแผ่นดินปี 2560

3. หัวหน้าโครงการวิจัย :การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์ เพื่อเพิ่มทักษะด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต1 งบประมาณแผ่นดินปี 2560

4.ผู้ร่วมโครงการวิจัย เรื่องการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ เพื่อสะท้อนสุนทรียะแห่งความงามทางภูมิทัศน์ ณ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ งบประมาณคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2560